

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

**Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
6.6. – 7.7.2000**

Eeva-Liisa Schulz 2001

MUSEOVIRASTO

ARKEOLOGIAN OSASTO

SISÄLTÖ:

I JOHDANTO	2
<i>Tutkimusten syyt ja tavoitteet</i>	
<i>Tutkimusten rahoitus, työvoima ja ajankohta</i>	
<i>Yhteistyökumppanit</i>	
<i>Tutkimuspaikan löytö- ja tutkimushistoria</i>	
II ARKISTOTIEDOT	4
III TUTKIMUSPAIKAN SIJAINTI, TOPOGRAFIA JA KASVILLISUUS	5
IV TUTKIMUSMENETELMÄT	6
<i>Kaivausmenetelmät</i>	
<i>Maanäytteet</i>	
<i>Ajoitusnäytteet</i>	
V TUTKIMUSTULOKSET	8
<i>Maalajit ja häiriöt</i>	
<i>Kulttuurikerros ja rakenteet</i>	
<i>Löydöt</i>	
<i>Makrofossiilianalyysi</i>	
<i>Ajoitustulokset</i>	
VI YHTEENVETO	11
VII KARTTALUETTELO	12
VIII NEGATIIVILUETTELO	13
IX DIAPOSITIIVILUETTELO	15
KARTAT	17 – 41
KUVATAULUT	42 – 59
LIITTEET	
<i>1 Ajoitustulokset</i>	
<i>2 Makrofossiilianalyysi</i>	

I JOHDANTO

Tutkimusten syyt ja tavoitteet

Museovirasto ryhtyi vuonna 1997 Ankkapurhan teollisuusmuseo-säätiön kanssa ja museonhoitaja Erkki Sjöströmin panostuksella selvittämään Anjalankosken Ankkapurhan kivikautisen asuinpaikan soveltuvuutta Työministeriön rahoittamaksi kaksivuotiseksi tutkimushankkeeksi. Nykyisen Stora Enson Anjalankosken (entisen Tampellan Inkeröisten) tehtaiden vanhan kartonkikoneen museoimishankkeen yhteydessä heräsi halu selvittää myös alueen varhaishistoriaa. Esihistoriaan paremmin perehtymällä voitaisiin lisätä teollisuusmuseon näytteillepanon kiinnostavuutta. Lisäksi Ankkapurhan asuinpaikka olisi tarkoitus liittää laajemman alueen uudistettavaan historiapolkuun. Tutkimustulokset voisivat myös elävöittää koulujen opetusohjelmia ja alueen matkailua yleensä. Kaivaustutkimusten aikana kävijöiden määrä tehdasmuseoissa (teollisuusmuseon lisäksi Museotalo Varpunen) saattaisi myös kasvaa.

Vuoden 1999 koekaivauksella todettiin kivikautinen asuinpaikka oletettua hiukan laajemmaksi. Samalla havaittiin kuitenkin, etteivät edes parhaiten säilyneet osat olleet täysin säästyneet historiallisen ajan ihmistoiminnalta. Koska paksuin kulttuurikerros ja runsaimmat löydöt sijoittuivat toisaalta Gunnar Rosénin vuoden 1952 kaivausalueesta luoteen kautta itäkoilliseen ja vuoden 1999 koeajan laajennuksen leikkaaman mahdollisen asumuspainanteen kohdalle, päätettiin tutkimuksia jatkaa tasokaivauksin niillä alueilla. Toisaalta oli tarkoitus selvittää painanteen luonnetta ja säilyvyyttä sekä etsiä muita asuinpaikkaan liittyviä rakenteita, kuten puuttuvia liesiä, toisaalta tuottaa lisäaineistoa Ankkapurhan teollisuusmuseon näyttelyä varten. Lisäksi koekaivauksia oli mahdollisuuksien mukaan tarkoitus jatkaa asuinpaikan rajojen täsmentämiseksi.

Tutkimusten rahoitus, työvoima ja ajankohta

Kaakkois-Suomen Työ- ja elinkeinokeskuksen työvoimaosaston päätöksellä Anjalankosken Ankkapurhan kivikautisen asuinpaikan kaivaus hyväksyttiin valtion työohjelmaan vuosiksi 1999 ja 2000. Määrärahaa tutkimuksiin, joilla oli kaivausten aikana tarkoitus työllistää 9 nuorta työnhakijaa kuukaudeksi kerrallaan, on käytettävissä yhteensä 560 000 mk eli 280 000 mk vuodessa.

Kaivaus toteutettiin 6.6. - 7.7.2000 välisenä aikana. Kaivauksella työskenteli lisäksi tutkija Katja Glasberg piirtäjänä, tutkimusavustaja Johanna Seppä sekä kaivajina anjalankoskelaisia nuoria. Heidät valittiin puhelinhaastattelujen ja työvoimaviranomaisten kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella. He olivat Tero Aidanjuuri (8. - 30.6.), Katja Eerola, Antti Huusari, Teemu Karvonen, Jarna Koivisto, Suvi Kuparinen, Riikka Lillman, Minna Mänttari (14.6. - 7.7.), Kirsi Unhonen ja Ossi Viren (14.6. - 7.7.). Lisäksi kaivauksella työskenteli Stora Enson "tonninuoria" sekä vapaaehtoisena 4. - 7.7.2000 Sirkka Oljander GtK:sta .

Yhteistyökumppanit

Stora Enson Anjalankosken tehtaat tukivat kaivauksia tehtaiden eri yksiköiltä saadun käytännöllisen avun muodossa. Aluepalveluosasto järjesti jälleen mm. hyvät taukotilat sekä työkaluvaraston Alvar Aallon suunnittelema paritalosta. Stora Enson Anjalankosken tehtaille kesätöihin hakeutuneista "tonninuorista" kaksi työskenteli kaivauksella kahden viikon jaksoissa ja yksi neljä viikkoa.

Tutkimuspaikan löytö- ja tutkimushistoria

Ensimmäisenä Ankkapurhasta saatiin Kansallismuseon kokoelmiin vuonna 1899 kourutaltan katkelma (KM 3677:4), joka oli löydetty jo 1870-luvulla Inkeröisten tehtaan maantietä laitettaessa. Kesti vielä lähes puoli vuosisataa ennen kuin ensimmäinen arkeologi meni paikalle. Gunnar Rosén teki vaimonsa kanssa paikkakunnalla kesällä 1951 H. A. Reinholmin käsikirjoituksissa esiintyvän maininnan (1877: *Finlands fornborgar*. Kymmene vattensystem, Savolax och Karelen. 12–13:118.) ja Inkeröisten irtolöytöjen perusteella Sippolan pitäjänhistoriaa varten ”asuinpaikkaetsiskelyjä”. Silloisen Tampellan Inkeröisten, nykyisten Stora Enson Anjalankosken tehtaiden alueella olevan Tallinmäen rinteestä he löysivät mm. varhaiskampakeraamisia saviastian paloja (KM 12850:1-2). Seuraavana vuonna Rosén kaivoi paikalla noin 60 m². Silloin löydettiin liki 20 kg varhaiskampakeramiaa, kaivauskertomuksen mukaan sekä vanhempaa että nuorempaa tyyllivaihetta. Muut löydöt olivat vähäisiä, eikä tulisijoja tai palanutta maata saati puuhiiltä tavattu ensinkään. (KM 13104:1-57). Vuonna 1953 löytyi noin 100 m Rosénin kaivausalueesta koilliseen, vesijohto-ojasta, läheltä tehtaan Klubia, primitiivinen poikkikirves (KM 13434). Matti Huurre inventoi paikkaa vuonna 1968 ja tarkasti sitä vielä 1972. Kumpaisellakin käynnillä hän teki joitakin löytöjä (KM 17768:1-4, 18983). Seuraavan kerran paikkaa tarkastettiin vuonna 1989. Alueelta oli juuri purettu vanha asuinrakennus, Rokkala, jonka tilalle Tampella Oy suunnitteli edustussaunaa (ei rakennettu). Jussi-Pekka Taavitsainen kaivautti Tampellan työmiehillä paikalle pari koekuoppaa, joista tehtiin muutama löytö (KM 24734:1-4). Yhdeksän vuotta myöhemmin (1997) Pirjo Uino (Museovirasto), Timo Miettinen (Kymenlaakson maakuntamuseo), Veijo Parviainen (Kymenso Oy) ja Päivi Ala-Krekola (Ankkapurhan teollisuusmuseo) tarkastivat asuinpaikkaa valtion työohjelmahanketta varten ja tekivät yhden runsaslöytöisen (KM 30513:1-6) koekuopan, jonka kaivamisessa avusti myös Marjo Jaakkola. Vuonna 1999 tehtiin johdollani kuukauden mittainen koekaivaus säilyneen asuinpaikka-alueen laajuuden ja kunnan selvittämiseksi sekä hyvän tasokaivausalueen löytämiseksi vuodelle 2000. Koekaivauksin tutkittiin tuolloin 106 m², ja löytöjä saatiin runsaasti (KM 31785:1-1442). Arvokas ja mielenkiintoinen lisä tutkimustuloksiin saatiin makrofossiili- ja luuanalyseistä sekä karsta-ajoituksista.

II ARKISTOTIEDOT

Anjalankoski Ankkapurha – kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Anjalankoski 754

Kaupunginosa: Inkeroinen 003

Tontti: 3085:14

Kiinteistötunnus: 75400330850014

(Kaupunkikiinteistötoimitus, tontin lohkominen 1.2.2000)

Maan omistaja:

Tornator Oy

os. PL 309

00101 Helsinki

Maan vuokraaja:

Kymenso Oy

Anjalankosken aluepalvelut

os. 46900 Anjalankoski

Peruskarttalehti 3024 12 ANJALANKOSKI, Maanmittaushallitus 1988

Koordinaatit:

x = 6732 20, y = 3490 16 läntisin piste

x = 6732 18, y = 3490 22 itäisin piste

z = 36.80 - 42.42

Aikaisemmat tutkimukset:

Inventointi 1951 (G. Rosén), 1968 (M. Huurre); Kaivaus 1952 (G. Rosén); Tarkastus 1972 (M. Huurre), 1989 (J.-P. Taavitsainen) ja 1997 (P. Uino); Koekaivaus 1999 (E.-L. Schulz)

Aikaisemmat löydöt:

KM 3677:4, 12850:1-2, 13104:1-57, 13434, 17768:1-4, 18983, 24734:1-4, 30513:1-6, 31785:1-1442

Vuoden 2000 löydöt:

KM 32191:1-2635

Diar. 10.10.2000

III TUTKIMUSPAIKAN SIJAINTI, TOPOGRAFIA JA KASVILLISUUS

Ankkapurhan kivikautinen asuinpaikka sijaitsee saman nimisen Kymijoen kosken partaalla Anjalankoskella, keskellä idyllistä Stora Enson tehdasmiljöötä. Se on osittain joen, osittain ihmisen muokkaaman terassin päällä, pysäköintipaikan sekä Pasilantien ja Koskitien yhdistävän kaarteeseen yläpuolella, Tallinmäellä. Pohjoisessa asuinpaikan korkeimpien kohtien läpi kulkee ajokelpoinen puistotie, jonka jyrkimmät luiskat on kivetty. Alhaalta, pysäköintialueen vierestä, nousee polkuna käytetty vanha tienpohja, joka yhtyy asuinpaikalla puistotiehen. Asuinpaikan ja samalla terassin muodostaman niemekkeen länsipäässä on puretun Rokkalan talon paikka (peruskartalla 3024 12, 1988) perustuksineen ja kaivon paikkoineen. Asuinpaikka sijaitsee 36,8 - 42,4 metriä meren pintaa korkeammalla, ja sen länsipäästä on Kymijoen rantaan n. 200 m. Se on melkein 20 m korkeammalla kuin samanikäiset asuinpaikat Kymenlaaksossa yleensä ja jopa noin 7 - 17 m korkeammalla kuin vastarannalla voimalaitoksen tontilla sijaitseva Suomensjärven kulttuurin aikainen Anjalankosken asuinpaikka. Poikkeuksellinen korkeus selittyy paikan sijainnilla muinaisen meren ja joen yhtymäkohdassa, paikassa, josta vesimassat kampakeraamisella ajalla syöksyivät liki 10 m korkean Ankkapurhan läpi mereen. Nykyisin vesi virtaa tehdasvoimalan pato- ja sulkurakennelmien läpi Koskenaluseen, Kymijoen järvimäiseen laajentumaan. Tehdas-yhdyskunnan kirkko sijaitsee asuinpaikasta noin 300 m itäkoilliseen Kirkkosuoran varrella. Museoviraston isännöimä Anjalan kartanomuseo sijaitsee vastarannalla runsaat 400 m asuinpaikalta lounaaseen, Inkeröisten keskusta on vajaan kilometrin päässä kaakossa ja Anjalan kirkko noin 650 m:n päässä lounaassa.

Terassin reunalla mäntyvoittoinen puusto on harvaa ja melko iäkästä. Aluskasvillisuutena on etupäässä heinää. Maasto on tasaista lukuun ottamatta esiin pistäviä kiviä, ja se kohoaa pohjoista kohti kasvillisuuden samalla tihentyessä. Ylempänä rinteessä on myös nuoria lehti- ja havupuita. Paikoitellen ylempänä rinteessä on ihmisen kaivamia kuoppia ja kuopanteita tai keinotekoisesti tasattuja alueita. Idässä maasto viettää kohti ajotietä (Pasilantie) ja tehtaiden Keskuskonttoria. Tutkimusalueen itäpään ja ajotien välissä on tiheä mäntymetsä, jossa maasto nousee melko jyrkästi luoteeseen. Asuinpaikan länsiosa, Rokkalan pihamaa, on villiintynyt ja pusikoitunut sekä selvästi ihmisen muokkaama. Tutkimusalueen ja sen välissä on keinotekoisia jyrkäniteitä ja pengerryksiä. Rokkalan paikan ja puistotien pohjoispuolella metsäisen, osin ihmisen muokkaaman kumpareen takana on nurmikenttä, joka ulottuu Rantalinjan ja Pasilantien välissä oleviin asuin- ja konttorirakennuksiin sekä tehtaan Klubiin saakka. Erityisesti Rokkalan kohdalla ja siitä pohjoiseen terassin reunat laskevat jyrkästi Koskitietä ja Kymijokea kohti. Vastarannalla korkeat kalliot kohoavat pystysuorina vedestä.

IV TUTKIMUSMENETELMÄT

Kaivausmenetelmät

Edellisvuonna käyttöön otettu koordinaatisto kasvoi pohjoiseen ja itään. Yleiskartta, jonka pohjana on alunperin käytetty Gunnar Rosénin kaivauskarttaa ja Kymenso Oy:n aluepalveluosastolta saatuja karttaotteita, on piirretty mittakaavaan 1:500. Korkeus asuinpaikalle ja kaivausalueelle siirrettiin vuonna 1999 Vanhan kartonkitehtaan voimalaitoksen Voimatoimiston muurista, KP 613a, jonka korkeus 26.079 m mpy. Yleensä kaikki vaaitusluvut muutettiin heti absoluuttisiksi korkeusluvuiksi, ja kaivausalueella oli peruskiintopisteenä (40.35 m mpy.) sama kivi kuin vuotta aikaisemmin, lisäksi jouduttiin käyttämään apupisteitä.

Kaivausalueet merkittiin keltaisin metallitikuin 2 m:n ruudukkoon, kaivausalueen reunojen suoruuden takaamiseksi reunat merkittiin naruin, jotka myöhemmin saatettiin poistaa. Maaston tasaisuuden vuoksi jätettiin metrin välein tehdyistä korkeusmittauksista joka toinen pois mittakaavaan 1:200 puhtaaksi piirretystä pinta- ja pohjavaaituskartasta. Pintaturve ja humus poistettiin lapiolla. Turveneliöt sekä kaivettu ja seulottu maa pinottiin ja kasattiin rakennusmuovien päälle kaivausalueen täytön, peittämisen ja kaivauksen jälkeisen siistimisen helpottamiseksi. Varsinainen kaivaminen tehtiin lastoilla 5 cm kerroksissa niin syväälle kuin löytöjä tai kulttuurimaata riitti. Valmiiden tasojen pohjat tarkastettiin lopuksi lapiolla. Tasokartat piirrettiin 5 cm:n välein mittakaavassa 1:50, profiilikartat mittakaavassa 1:25. Löydöt talletettiin neliömetrin tarkkuudella. Löytökarttoja ei kesällä 2000 piirretty edes kentällä. Katsottiin, ettei niillä suurten löytömäärien vuoksi ole informaatiota lisäävää merkitystä, lisäksi niiden laatiminen olisi vaatinut lisäresursseja. Löydöt on luetteloitu Vesa Laulumaan kehittämää MsAccess-pohjaista löytöluetteloa käyttämällä.

Tutkimusalueelle sijoitettiin kaksi tasokaivausaluetta, joiden sijaintipaikat valittiin aikaisempien tutkimustulosten mukaan, mutta joiden muotoutumiseen vaikutti taas puistometsän puusto. Alue 1 sijaitsi vuoden 1999 koeojan laajennuksen vieressä oletetun asumuspainanteen kohdalla ruuduissa 702-703/504-507 ja 704-707/507-512. Alue 2 sijaitsi vuorostaan vuoden 1952 kaivausalueesta pohjoiseen sekä vuoden 1999 koekuoppien 712/503, 715/509 ja 723/508 välissä, ja se muodostui ruuduista 712-719/504-507, 714-713/508-511, 718-719/508-509 ja 720-721/506-509. Alueen 1 tutkiminen aloitettiin kaivamalla ruudut 702-703/504-507 pohjaan profiilin 704/504-508 (asumuspainanteen poikittaisprofiilin jatke) dokumentoimista varten (kuvat 1-3, diat 45142-45144). Mainittujen ruutujen ja profiilin valmistumisen jälkeen aluetta 1 kaivettiin ja dokumentoitiin yleensä vuorotellen alueen 2 kanssa.

Maanäytteet

Koska selviä rakenteiden merkkejä oli vähän, esimerkiksi kivettyt tulisijat puuttuivat jälleen tyystin, maanäytteitä otettiin vähän, yhteensä vain 7 näytettä (n. 23 litraa). Eniten näytteitä (5 kpl) otettiin alueelta 2, ja niistäkin kaksi on sen hautamaisen kuvion sisältä ja ulkopuolelta, joka syvemmälle kaivettaessa osoittautui asuinpaikkaa nuoremaksi kaivannoksi. Alueelta 1 otettiin vain 2 näytettä oletetun asumuspainanteen alimmista kerroksista. Alla luettelo maanäytteistä:

Alue 1

<i>Ruutu x</i>	<i>Ruutu y</i>	<i>Krs.</i>	<i>Koko</i>	<i>Näyten:o</i>	<i>Päiväys</i>	<i>Huomioitavaa</i>
704,20	510,50	10	3,5 l	6	6.7.2000	harmaa likamaa
704,70	510,80	10	3,5 l	7	6.7.2000	

Alue 2

<i>Ruutu x</i>	<i>Ruutu y</i>	<i>Krs.</i>	<i>Koko</i>	<i>Näytten:o</i>	<i>Päiväys</i>	<i>Huomioitavaa</i>
714,35	508,20	6	3 l	5	28.6.2000	Punainen maa
716,80	505,50	6	3 l	1	28.6.2000	Nokiläikkä
718,75	509,80	6	3 l	2	28.6.2000	"Haudan" ulkopuol.
719,00	509,00	6	3,5 l	3	28.6.2000	"Haudan" täytemaa
720,30	507,80	6	3,5	4	28.6.2000	Kuoppa

Ajoitusnäytteet

Koska puuhiiltä löydettiin vähän ja varmoista esihistoriallisista yhteyksistä yleensä riittämättömiä määriä (alue 2; 714,05/509,50, krs. 8, 29.6.2000), ovat kaikki ajoitukseen toimitetut näytteet saviastioista irrotettua karstaa. Irrotin puhtaalla metalliterällä neljästä keramiikkapalasta karstanäytteen ja laitoin ne 1,5 ml:n Eppendorf-putkiin. Helsingin yliopiston ajoituslaboratorion välityksellä ajoitettaviksi toimitettujen näytteiden valinta oli vaikeaa, koska hyviä karstapaloja oli selvästi edellisvuotta vähemmän suuremmasta löytöaineistosta huolimatta. Yritin löytää näytteet varhaiskampakeraamiikan molemmista tyyli vaiheista kumpaiseltakin kaivausalueelta. Karsta-ajoituksilla halutaan vastauksia varhaiskampakeraamiikan ja Ankkapurhan asuinpaikan ikään yleensä sekä asuinpaikan sisäiseen ikään erikseen. Alla luettelo näytteistä ja ajoitustulosten laboratorionumerot:

Alue 1

<i>Ruutu</i>	<i>Krs.</i>	<i>KM 32191:</i>	<i>Koristelu</i>	<i>Näytepinta</i>	<i>Lab. N:o</i>	<i>Tyylivaihe</i>
705/509	9	633	kylkipala	ulkopinnalta	Hela-443	Ka I:1 ?
705/510	10	684	kylkipala	sisäpinnalta	Hela-444	Ka I:2

Alue 2

716,85/506,85	2	1838	kylkipala	ulkopinnalta	Hela-446	Ka I:2
719/505	6	2250	reunapala	molemmilta	Hela-445	Ka I:1 ?

V TUTKIMUSTULOKSET

Maalajit ja häiriöt

Turve- ja humuskerroksen alla oli hiekka- ja hietamoreenia. Koska Anjalankoski sijaitsee Viipurin rapakivialueella, monet suurista kivistä olivat rapakiveä, ja niistä irronnut *moro* muodosti vaikeasti läpi kaivettavia sora-alueita. Vaikka kiviä oli runsaasti, tehtyjä kiveyksiä ne muodostivat tuskin lainkaan. Kivien lisäksi kaivamista haittasivat ja hidastivat monet kannot ja juuret, erityisesti alueella 1 (kuvat 5-11, diat 45146-45153).

Resenttejä häiriöitä esiintyi nytkin, mutta yleensä ne olivat pienialaisia ja/tai melko matalia. Alue 1: Ruuduissa 702-703/505-506 (tasot 2-6) oli kuoppa, josta löytyi maatuneita eläinten luita, vinosti kaivausalueen poikki kulki häiriö ruuduista 704/511-512 ruutuihin 707/508-509 (tasot 2-9). Siihen oltiin törmätty jo koeojassa vuonna 1999. Alue 2: Ruudut 715-716/507-508 (tasot 2-6), 717/504 (tasot 2-3), 718-721/507-508 (taso 2) ja 721/508 (tasot 2-7). Ruuduissa 718-719/508-509 ollut häiriö mainitaan vielä myöhemmin.

Kulttuurikerros ja rakenteet

Kulttuurikerroksen voimakkaan punainen, paikoitellen suorastaan kirkkaan punainen, väri ei valitettavasti tallentunut väridioille. Alueen 2 kulttuurikerros oli selvästi voimakkaamman punaista kuin alueella 1. Profiileista (kartat, diat 45142-45144, 45181, 45188, 45192-45194) saa ehkä parhaan käsityksen kulttuurikerroksen paksuudesta ja värityksestä, ja tasokartoilta ilmenee, että punaisen sävyjä oli runsaasti.

Alue 1

Punaista hiekkaa tuli esiin tasosta 3 alkaen kaikkialta lukuun ottamatta moroalueita ja häiriöitä. Tilanne jatkui oikeastaan samanlaisena tasoon 6 saakka, jolloin vaaleat ja keltaiset, puhtaat hiesut ja hiedat alkoivat tulla esiin alueen reunoilta alkaen. Samassa tasossa tulivat esiin myös ensimmäiset punaruskeat likamaa-alueet. Seitsemännestä tasosta alkaen vuonna 1999 koeojan laajennuksessa esiin tullut pyöreä kuvio alkoi erottua, aluksi tosin muodoltaan enemmänkin suorakaiteena. Erittäin selväksi se muuttui tasosta 9 alkaen. Väreiltään se muuttui harmaansävyiseksi kohti pohjaa edettäessä, ja siellä oli nokea ja hiiliä sekä alinna myös punamultaa.

Osa suurista kivistä näkyi jo maanpinnalle, ensimmäisessä tasossa niitä oli ruuduissa 702/506-507, 705-706/508-509 ja 705-706/511-512. Seuraavissa tasoissa kivien määrä lisääntyi siten, että oletetun asumuspainanteen keskusta säilyi lähes kivettömänä. Erityisesti tasoissa 4 ja 5 kivien määrä reuna-alueilla oli kasvanut huomattavasti. Viidennestä tasosta paljastui yksi iso kivi myös painanteen keskeltä sekä siitä alkaen joitakin pienempiä kiviä. Tasosta 10 alkaen painanteen keskusta oli täysin kivetön. (Kuvat 12-20, diat 45154-45162).

Pohjoisprofiilissa 704/504-508 näkyy paikalla olleen loivasti syvenevän kuopan länsireuna. Alueelta tehtiin runsaasti löytöjä, ja otettiin kaksi maanäytettä.

Alue 2

Tällä alueella tuli kirkkaanpunaista likamaata esiin heti humuksen alta 1. tasossa. Kolmannessa tasossa se kattoi eri sävyissä lähes koko kaivausalueen. Neljännestä tasosta alkaen sen alue pieneni niin, että 7. tasossa sitä oli enää alueen itäosissa ruuduissa 714-715/508-511 ja 718-721/506-509. Tasossa 5 tuli esiin muutama nokimaa-alue ja vähän hiiliä: ruuduissa 712/504, 712-713/506-507,

716-717/505-506 ja 718-719/505-506. Kaksi viimeksi mainittua jatkui vielä entistä selvempinä ja tummempina tasossa 6 siten, että niiden ympärillä oli myös palanutta hiekkaa (kuva 37, diat 45177-45179). Molempia oli myös peittänyt tasossa 4 tumma, ympäristöstään selvästi erottunut likamaa. Ruuduissa 712-713/506-507 olleen nokimaan alta paljastui vuorostaan pieni pyöreä kehämäinen kiveys (kuva 53, dia 45195).

Ruuduissa 718-719/508-509 alettiin oikeastaan vasta tasosta kolme lähtien kiinnittää huomiota ympäristöstään selvästi erottuvaan kuvioon, vaikka se karttojen mukaan erottui jo edellisessäkin tasossa. Kaivamattomalta alueelta (716-717/508-509, tasot 3-8) pisti esiin melkein etelästä pohjoiseen suuntautunut hautamainen kuvio. Sen kaivamiseen paneuduttiin huolella, koska paikalla oli selvästi kaivettu ja maa-ainekseltaan sekoittunut pitkä ja selvärajainen kaivanto (noin 1 x 2 m näkyvissä). (Kuvat 40-46, diat 45182-45188.) Valitettavasti kuopan pohjakerroksista tehtiin resentejä löytöjä.

Löydöt

Suurin löytöaineisto on saviastianpalat, joita on yhteensä 9865 kpl eli runsaat 50 kg, ja jotka jälleen muutamaa asbestikeramiikan palaa lukuun ottamatta ovat varhaiskämpakeramiikkaa (Ka I:1 ja I:2). Painon mukaan laskettaessa yli puolet (53,3 %), mutta kappalemäärän mukaan alle puolet (47,2 %) saviastianpaloista löydettiin alueelta 1. Se oli kooltaan 20 m² pienempi kuin alue 2, mutta siellä löytösyvyys ja kulttuurikerroksen paksuus olivat suurempia, erityisesti painanteen kohdalla. Määrältään ja painoltaan toiseksi suurimman löytöryhmän muodostavat kvartsit (5308 kpl eli 10736,4 g), joista suurin osa on iskoksia, kaapimia tai muita selvästi tunnistettavia esineitä aineistossa on vähän (vain 15 kpl). Kvartseista 57,4 % on alueelta 2 kappalemäärän mukaan laskettuna (55,5 % painon mukaan). Kolmanneksi suurimman ryhmän muodostavat kivilaji-iskokset, kiviesineet ja niiden katkelmat (666 kpl eli 2050,2 g). Alueelta 2 kivilajilöytöjä on hiukan enemmän (57,8 % kpl:n ja 52 % painon mukaan) kuin alueelta 1, mutta esineitä tai niiden katkelmia sieltä on kyllä vähemmän. Tunnistettavia kiviesineitä tai sellaisten katkelmia löytyi vähän: yksi miltei ehjä tasataltta (KM 32191:475), 2 taltan tai kirveen katkelmaa (KM 32191: 245, 467), yksi mahdollinen nuolenkärjen katkelma (KM 32191:2314), viisi hioimen/hiomalaa'an katkelmaa (KM 32191:523, 616, 881, 1180, 1185) sekä kaksi kaavinta (KM 32191:437, 2390). Palaneesta savesta tunnistin mielestäni 94 kpl (229,7 g) varmuudella savi-idolien katkelmiksi joko koristelun tai muodon ja sormenjälkien perusteella. Lisäksi muita palaneen saven paloja löydettiin 366 kpl (428,3 g), ja niistä valtaosa lienee idoleista, ainakin savimassan perusteella. Mutta palaneen saven joukossa on myös paloja, joissa on kasvien painanteita tai puunsyitä näkyvissä. Palaneen saven paloista ja idolien katkelmista selvä enemmistö löytyi alueelta 2 (66 idolin katkelmaa ja 190 palaa palanutta savea), tosin painon perusteella palanutta savea löytyi alueelta 1 (256,4 g) enemmän. Muihin löytöihin kuuluu taas yksi miltei ehjä piinuolenkärki (KM 32191:2298) ja toisen pieni katkelma (KM 32191: 1497), molemmat alueelta 2. Alueelta 1 löydettiin kaksi pii-iskosta (KM 32191:709, 1033), joista ainakin toinen saattaa olla historialliselta ajalta. Alueelta 2 on peräisin kaksi pientä luuesineen katkelmaa, molemmat palaneita. Toinen (KM 32191:1480) on pieni väkäsellisen harppuunan (?) kärkikatkelma, ja toisessa (KM 32191:2544) on pistekoristelua. Koska se on hyvin pieni fragmentti, en pysty sanomaan, mistä esineestä se on peräisin. Palaneita luun paloja löydettiin edellisvuotta enemmän (vain 87 g, mutta kuitenkin satoja kpl:ta), valtaosa niistä on alueelta 2 (74,3 g). Joukossa näyttäisi tällä kertaa olevan enemmän nisäkkäiden luita kuin vuotta aiemmin, vaikka suurin osa aineistosta lienee nytkin kalan luita (vuonna 2000 löytyneitä luita ei ole toistaiseksi analysoitu). Lisäksi alueelta 1 löydettiin kolme palaa (KM 32191:1106) kuonaksi palanutta huokoista ainetta, joka hampaanjälkien perusteella saattaisi olla purupihkaa, ja alueelta 2 pala asbestia (KM 32191:1434).

Lisäksi on mainittava, että molemmilta kaivausalueilta löytyi kaikista kerroksista (pinnasta pohjaan) erikokoisia punaisia lohkokiviä (gneissia?), joista osa näytti lohkotuilta, osa jopa muotoilluilta ja osa lohjenneilta (räjäytetyiltä). Vaikka niitä otettiin talteen, luetteloitu niitä ei ole, ja suurimman osan olen heittänyt pois. Niiden materiaali esineiden raaka-aineeksi on vieras, eikä ne myöskään olleet palaneita. Rokkalan alapuolisessa rinteessä on ollut kallioon louhittu pommisuoja, ja tehdasaluetta pommitettiin viime sotien aikaan.

Makrofossiilianalyysi

Makrofossiilianalyysi tilattiin jälleen Mikroliitti Oy:ltä, jossa aineiston analysoi Pirjo Jussaila. Analyysin tuloksia ei toistaiseksi kuitenkaan ole saatu.

Ajoitustulokset

Ajoitustulokset saatiin helmikuun lopussa. Olen taas kalibroinut ^{14}C -iät mediaanimenetelmän mukaan Cal25-ohjelmalla:

Hela-443	5595±90 BP	4528 [4433] 4359 cal BC	(Ka I:2)
Hela-444	5410±75 BP	4318 [4243] 4108 cal BC	(Ka I:2)
Hela-445	5650±80 BP	4586 [4486] 4398 cal BC	(Ka I:2)
Hela-446	5590±70 BP	4491 [4422] 4366 cal BC	(Ka I:2)

Tulokset muodostavat tasaisen sarjan, joka iän perusteella näyttäisi olevan varhaiskampakeraamiikan nuorempaa tyyliä. Vuotta aikaisemmin tulokset (Hela-392-395) jakautuivat siten, että puolet edusti iän perusteella vanhempaa ja puolet nuorempaa tyyliä. Mutta Christian Carpelanin mukaan niistä koristelun perusteella vain yksi pala on varmasti vanhempaa tyyliä (KM 31785:1279), toisesta palasta (KM 31785:1275) puuttuvat kuopat.

VI YHTEENVETO

Tutkimustavoitteet saavutettiin vain osittain. Löytöaineisto kasvoi jälleen runsaasti (yli 2600 alanumeroa). Tutkimusalueella kaivettiin yhteensä vain 84 m² eikä koekaivausta asuinpaikan rajojen määrittämiseksi ehditty lainkaan jatkaa. Kaivamista hidasti alueen tavaton kivisyys ja rapakivien *moro*, puiden juuret ja ennen kaikkea paksun kulttuurikerroksen runsaat löydöt. Alueen 1 koko oli 32 m², ja sitä kaivettiin osittain 12 kerrosta humuksen poistamisen jälkeen, painanteen syvimmillä kohdilla yli 80 cm. Alueen 2 koko oli 52 m², ja sitä kaivettiin osittain 9 kerrosta humuksen poistamisen jälkeen (syvimmillään runsaat 60 cm), suurimmassa osassa kuitenkin vain 6 kerrosta.

Liesikiveyksiä ei nytkään löydetty, mutta kumpaisellakin kaivausalueella todettiin tulenpidon merkkejä ja paikkoja: Alueella 1 painanteen keskellä oli voimakkaasti nokeentunutta maata ja hiiliä sekä selvä palaneiden luiden keskittymä. Alueella 2 ruuduissa 718-719/505-506 ollut melkein pyöreä tulenpitopaikka (148 x 155 cm) oli tumman likamaan pinnasta mitattuna syvyydeltään 38 cm, nokimaan pinnasta 30 cm. Ruuduissa 716-717/505-506 ollut hiukan soikea tulenpitopaikka taas oli kooltaan n. 150 x 90 cm ja syvyydeltään 35-23 cm (likaamaan - nokimaan pinta). Näitä kahta selvärajaista ja melko paksua palaneen ja nokisen maan aluetta voi mielestäni pitää kivettöminä tulisijoina. Kolmannen nokimaa-alueen alta paljastuneen kivikehän (70 x 60 cm) sisus (30 x 25 cm) oli ympäristöään tummempi. Kehän funktio yksittäisenä ilmiönä jäi epäselväksi.

Jos tarkastellaan aluetta 1 vuonna 1999 kaivetun koeojan kanssa havaitaan, että kivetön tai lähes kivetön alue oletetun asumuspainanteen kohdalla oli kooltaan noin 3,7 x 3,5 m (12-13 m²), ja että voimakkaimmin värittyneet alueet osuvat kivettömälle alueelle. Koska asuinpaikan yleisilme kauttaaltaan on hyvin kivinen, saa tästä kivettömästä kohdasta ”siivotun” kuvan. Uskon, että sen ympäriltä, mutta myös muualta, kiviä on tarkoituksella poistettu. Monin paikoin kivien alta (suuretkin kivet pyrittiin vääntämään ja vierittämään pois paikoiltaan) paljastui kulttuurimaata ja löytöjä. Paikalla on mahdollisesti todella sijainnut pieni asumus tai muu rakennelma, kuten keittokota.

Eryteisesti keramiikka-aineisto, joka asuinpaikalta on kolmen kaivauskeson aikana (1952, 1999 ja 2000) löydetty, on suuri. Kaivausalueet kattavat yhteensä vain noin 250 m², ja saviastian paloja on lähes 100 kg. Muutamaa asbestisekoitteista palaa lukuun ottamatta ne ovat varhaiskampa-keramiikkaa. Lisäksi savi-idoleiden monet katkelmat, kaksi miltei ehjää piinuolenkärkeä sekä kolmannen pieni katkelma, vuoden 1999 luuaineisto lohineen ja makrofossiiliset kasvienjäänteet tekevät asuinpaikasta poikkeuksellisen mielenkiintoisen (analyysija vuoden 2000 aineistoista ei vielä tehty tai tuloksia saatu). Ettei löytöaineisto kasvaisi hallitsemattomaksi, pitäisi asuinpaikan tutkimisessa vähitellen keskittyä tähän mennessä kertyneeseen aineistoon. Sopivan tilaisuuden tähän tarjoaisi mahdollisesti Ankkapurhan teollisuusmuseon näyttely ja siihen liittyvä julkaisu. Jos kaivaustutkimukset jatkuvat, kannattaisi niissä ehkä keskittyä asuinpaikan rajojen määrittelyyn. Koekaivausta tulisi mielestäni jatkaa toisaalta kaivausalueista länteen ent. Rokkalan suuntaan ja Rokkalasta pohjoiseen puistotien yläpuolelle ja toisaalta kaivausalueista koilliseen kohti Klubia.

Helsingissä 3.4.2001

Eeva-Liisa Schulz
Tutkija, FM

VII KARTTALUETTELO

<i>Kartta</i>	<i>Mittakaava</i>	<i>Koko</i>	<i>Sivut</i>
Peruskarttaote	1:20 000	A4	17
Yleiskartta	1:500	A3	18
Pinta- ja pohjavaaituskartta	1:100	A4	19
<u>Alue 1:</u>			
Tasokartat, tasot 1-12	1:50	A3	20 - 31
Pohjoisprofiili 704/504-508	1:25	A4	32
<u>Alue 2:</u>			
Tasokartat, tasot 1-9	1:50	A3	33 - 41

NEGATIIVILUETTELO

Kuvaaja Eeva-Liisa Schulz ellei toisin mainita

- 118181 Alue 2: ruutuja 712-719/504-507 kaivetaan tasoon 0, etelästä.
 118182 Sama luoteesta.
 118183 Ruudut 712-719/504-507 etelästä, taso 1.
 118184 Sama pohjoisesta.
 118185 Työkuva, alueen 2 ruuduista 718-721/506-509 ja 714-715/508-511 poistetaan turvekerrosta.
 118186 Ruudut 716-721/505-509 etelästä, taso 2.
 118187 Ruudut 718-721/506-509 luoteesta, taso 2.
 118188 Ruudut 712-721/504-509 koillisesta, taso 2.
 118189-191 Työkuvia, aluetta 2 kaivetaan.
 118192 Alue 1: pohjoisprofiili 704/506-508.
 118193 Pohjoisprofiili 704/504-506.
 118194 Pohjoisprofiili 704/504-508 ja ruudut 702-703/504-507 pohjassa.
 118195 Alue 2: ruudut 712-721/504-509 koillisesta, taso 3.
 118196 Ruudut 718-721/508-509 pohjoisesta, taso 3.
 118197 Työkuva, tasoa 3 kostutetaan ja kaivetaan.
 118198 Ruudut 712-718/504-507 kaakosta, taso 3.
 118199 Sama koillisesta.
 118200 Ruudut 718-721/508-509 pohjoisesta, taso 4.
 118201 Sama etelästä.
 118202 Alue 1: työkuva, vaaitsemista.
 118203 Kantoja ja juurakoita ruuduissa 704-707/507-509 idästä, taso 2.
 118204-205 Työkuvia, aluetta 1 kaivetaan tasoon 3.
 118206 Alue 2: työkuva, ruutuja 718-721/508-509 kaivetaan tasoon 5.
 118207 Ruudut 718-721/508-509 pohjoisesta, taso 5. Kuvaaja Katja Glasberg.
 118208 Sama etelästä. Kuvaaja Johanna Seppä.
 118209 Ruudut 712-721/504-509 koillisesta, taso 5. Kuvaaja J. Seppä.
 118210 Sama lännestä. Kuvaaja K. Glasberg.
 118211 Tumma läikkä ruuduissa 718-719/504-506 lännestä, taso 5. Kuvaaja J. Seppä.
 118212 Ruudut 718-719/504-509 lännestä, taso 6.
 118213 Tumma läikkä ruuduissa 718-719/504-506 luoteesta, taso 6.
 118214-217 Työkuvia.
 118218 Alue 2: ruudut 716-721/504-509 etelästä, taso 6.
 118219 Sama pohjoisesta.
 118220 Ruudut 718-719/505-509 idästä, taso 6.
 118221 Sama lännestä.
 118222 Kiveys ruudussa 712/506 tasossa 6 etelälounaasta.
 118223 Sama ylhäältä.
 118224 Ruudut 714-715/508-511 idästä, taso 8.
 118225 Sama lännestä.
 118226 Profiilit 721-722/506 ja 722/506-508 kaakosta.
 118227 Eteläprofiili 714/508-510.
 118228 Eteläprofiili 714/510-512.
 118229 Eteläprofiili 714/508-512.
 118230 Ruudut 718-721/508-509 pohjoisesta, taso 7.
 118231 Sama etelästä.
 118232-236 Työkuvia alueelta 1.

- 118237 Alue 2: työkuva, ruutuja 718-719/508-509 kaivetaan pohjaan.
118238 Eteläprofiili 718/510-508.
118239 Alue 1: ruudut 704-706/507-510 pohjoisesta, taso 9.
118240 Ruudut 704-705/507-511 tasossa 9, ruutuja 704-705/512 kaivetaan vielä, lännestä.
118241 Sama.
118242 Ruudut 704-706/509-512 länsiluoteesta, taso 9.
118243 Ruudut 704-705/507-512 idästä, taso 9.
118244 Ruudut 704-705/508-511 lännestä, taso 10.
118245 Ruutuja 706/509-511 kaivetaan tasoon 10, idästä.
118246 Sama länsilounaasta.
118247 Ruudut 704-706/509-511 länsiluoteesta, taso 10.
118248 Ruudut 704-705/509-511 lännestä, taso 11.
118249 Ruutuja 706/509-511 ja 704/511 kaivetaan tasoon 11.
118250 Osaa alueesta 1 kaivettiin vielä tasoon 12, kun täyttäminen jo aloitettiin!
118251 Täyttämistä ja lepoa.
118252 Lepotauko.
118253 Täyttämistä.

DIAPOSITIIVILUETTELO

Kuvaaja Eeva-Liisa Schulz ellei toisin mainita

Alue 1:

- 45142 Pohjoisprofiili 704/504-508 ja ruudut 702-703/504-507 pohjassa.
 45143 Pohjoisprofiili 704/506-508.
 45144 Pohjoisprofiili 704/504-506.
 45145 Työkuva, vaaitsemista.
 45146 Kantoja ja juurakoita ruuduissa 704-707/507-509, taso 2.
 45147-148 Työkuvia, aluetta 1 kaivetaan tasoon 3.
 45149-152 Työkuvia.
 45153 Ruudut 704-706/507-510 pohjoisesta, taso 9.
 45154 Ruudut 704-705/507-511 tasossa 9, ruutuja 704-705/512 kaivetaan vielä, lännestä.
 45155 Ruudut 704-706/509-512 länsiluoteesta, taso 9.
 45156 Ruudut 704-705/507-512 idästä, taso 9.
 45157 Ruudut 704-705/508-511 lännestä, taso 10.
 45158 Ruutuja 706/509-511 kaivetaan tasoon 10, idästä.
 45159 Sama länsilounaasta.
 45160 Ruudut 704-706/509-511 lännestä, taso 10.
 45161 Ruudut 704-705/509-511 lännestä, taso 11.
 45162 Ruutuja 706/509-511 ja 704/511 kaivetaan tasoon 11.
 45163 Osaa alueesta 1 kaivettiin vielä tasoon 12, kun täyttäminen jo aloitettiin!
 45164 Täyttöä.

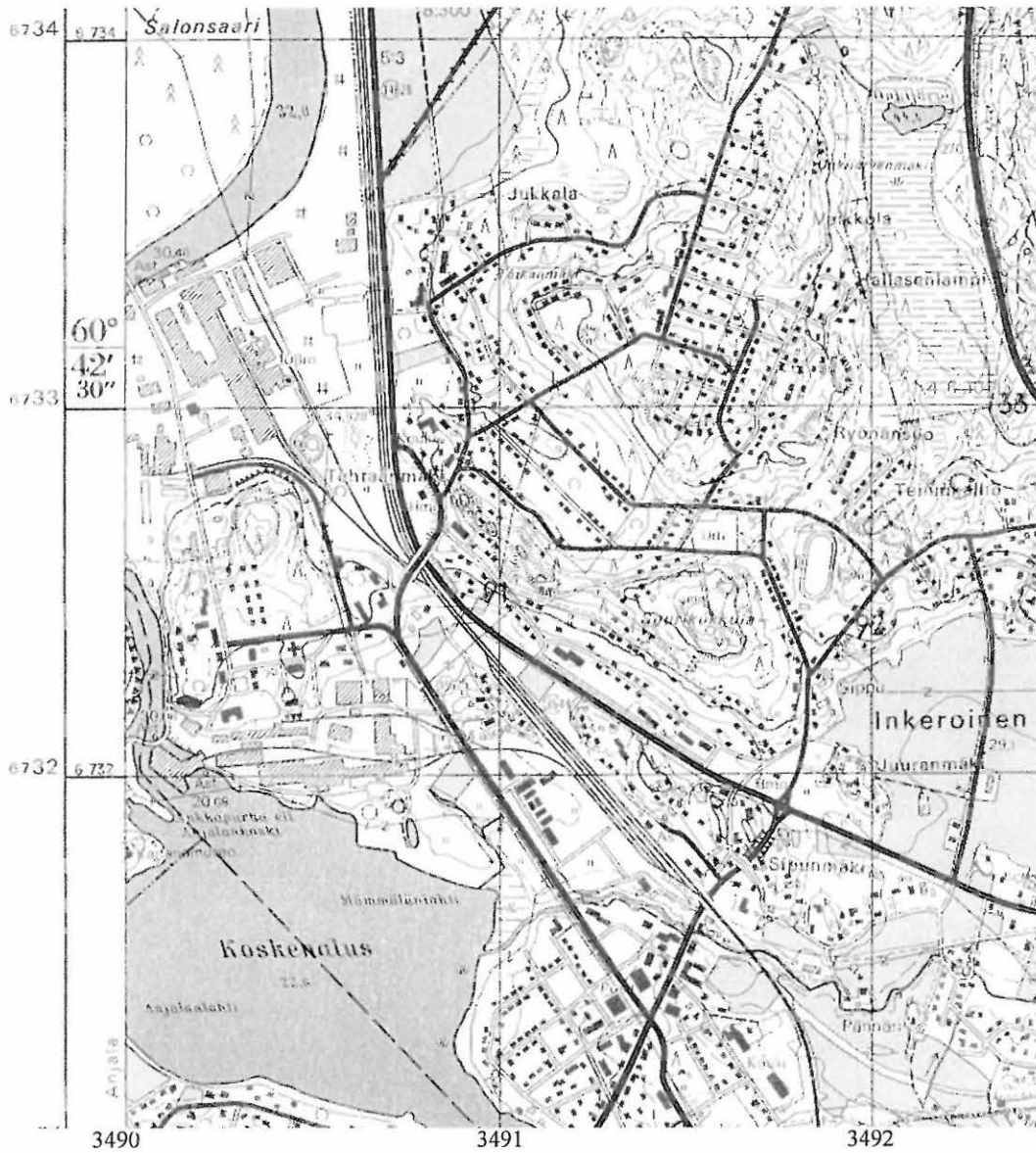
Alue 2:

- 45165 Ruutuja 712-719/504-507 kaivetaan tasoon 0, luoteesta.
 45166 Ruudut 712-719/504-507 etelästä, taso 1.
 45167 Työkuva, alueen 2 ruuduista 718-721/506-509 poistetaan turvekerrosta.
 45168 Ruudut 717-721/505-509 etelästä, taso 2.
 45169 Ruudut 716-721/504-509 etelästä, taso 6.
 45170 Ruudut 718-721/504-509 koillisesta, taso 2.
 45171 Ruudut 718-721/504-509 koillisesta, taso 3.
 45172 Työkuva, tasoa 3 kostutetaan ja kaivetaan.
 45173 Ruudut 712-718/504-507 koillisesta, taso 3.
 45174 Ruudut 718-721/504-509 koillisesta, taso 5. Kuvaaja Johanna Seppä.
 45175 Ruudut 718-721/507-509 luoteesta, taso 2.
 45176 Sama lännestä. Kuvaaja Katja Glasberg.
 45177 Tumma läikkä ruuduissa 718-719/504-506 lännestä, taso 5. Kuvaaja Johanna Seppä.
 45178 Ruudut 718-719/504-509 lännestä, taso 6.
 45179 Tumma läikkä ruuduissa 718-719/504-506 luoteesta, taso 6.
 45180 Ruudut 718-719/504-509 lännestä, taso 6.
 45181 Profiilit 721-722/506 ja 722/506-508 kaakosta.
 45182 Ruudut 718-721/508-509 pohjoisluoteesta, taso 3.
 45183 Ruudut 718-721/508-509 pohjoisesta, taso 4.
 45184 Työkuva, ruutuja 718-721/508-509 kaivetaan tasoon 5.
 45185 Ruudut 718-721/508-509 pohjoisesta, taso 5. Kuvaaja Katja Glasberg.
 45186 Ruudut 718-721/508-509 pohjoisesta, taso 7.
 45187 Työkuva, ruutuja 718-719/508-509 kaivetaan pohjaan.
 45188 Eteläprofiili 718/510-508.
 45189 Työkuva, aluetta 2 kaivetaan.

- 45190 Ruudut 714-715/508-511 idästä, taso 8.
- 45191 Sama lännestä.
- 45192 Eteläprofiili 714/508-512.
- 45193 Eteläprofiili 714/508-510.
- 45194 Eteläprofiili 714/510-512.
- 45195 Kiveys ruudussa 712/506 tasossa 6 etelälounaasta.

PK 3024 12 ANJALANKOSKI
Helsinki 1988

Kaivauspaikka merkitty punaisella

ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

yleiskartta

mk 1:500

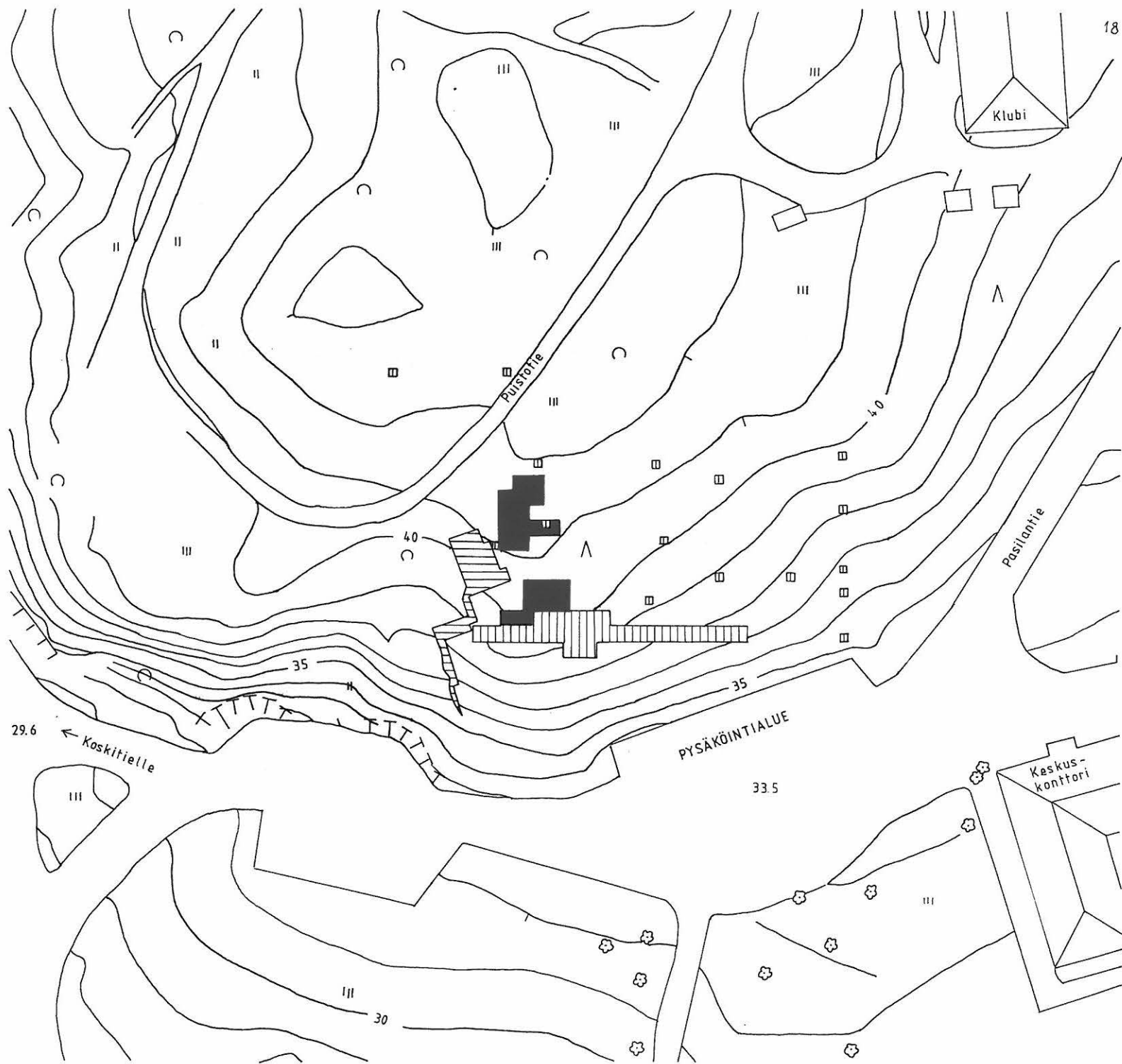

piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

- v. 1952 kaivausalue
- v. 1999 kaivausalueet
- v. 2000 kaivausalueet

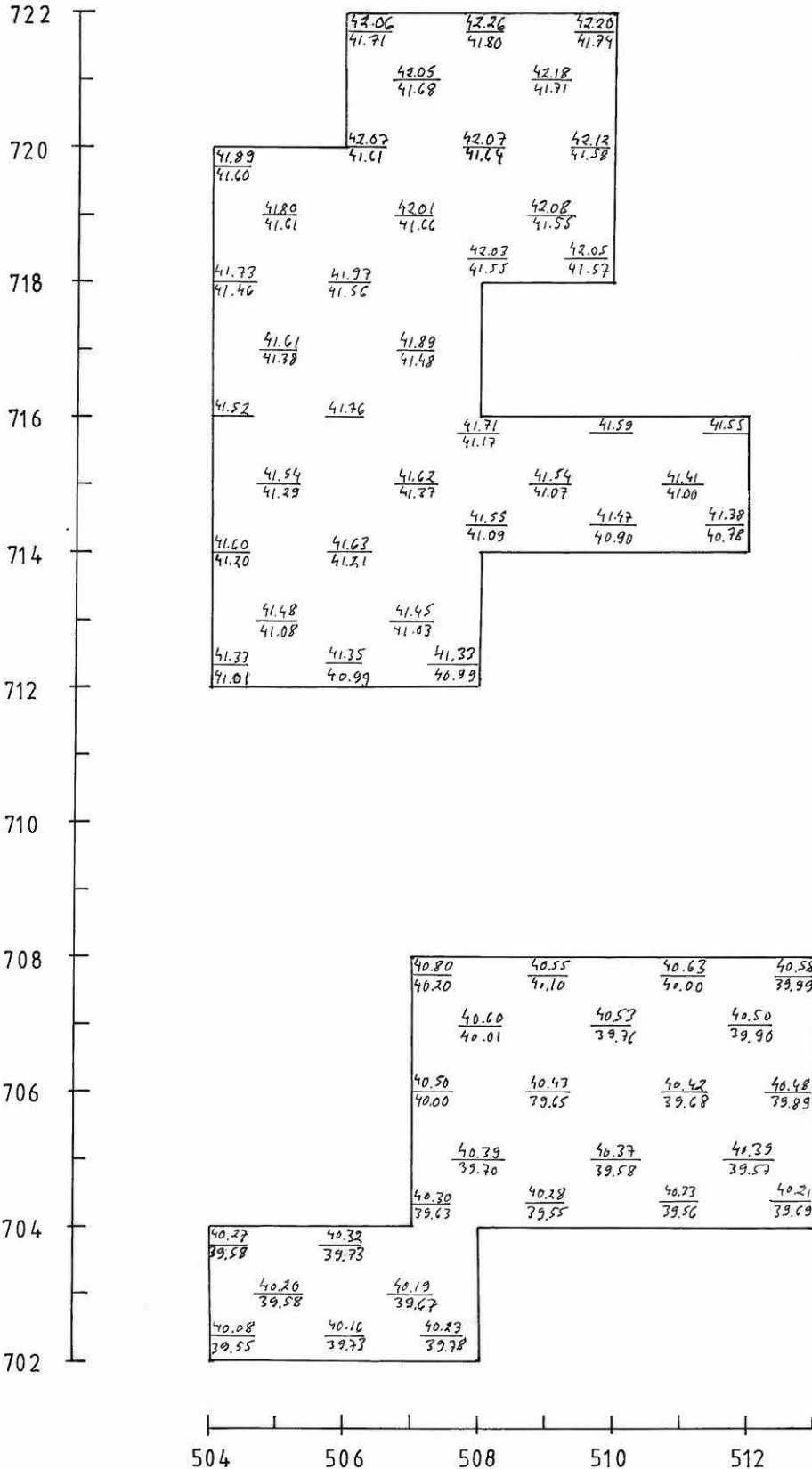

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

E.-L. Schulz 2000

pinta- ja pohjavaaituskartta
mk 1:100

korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

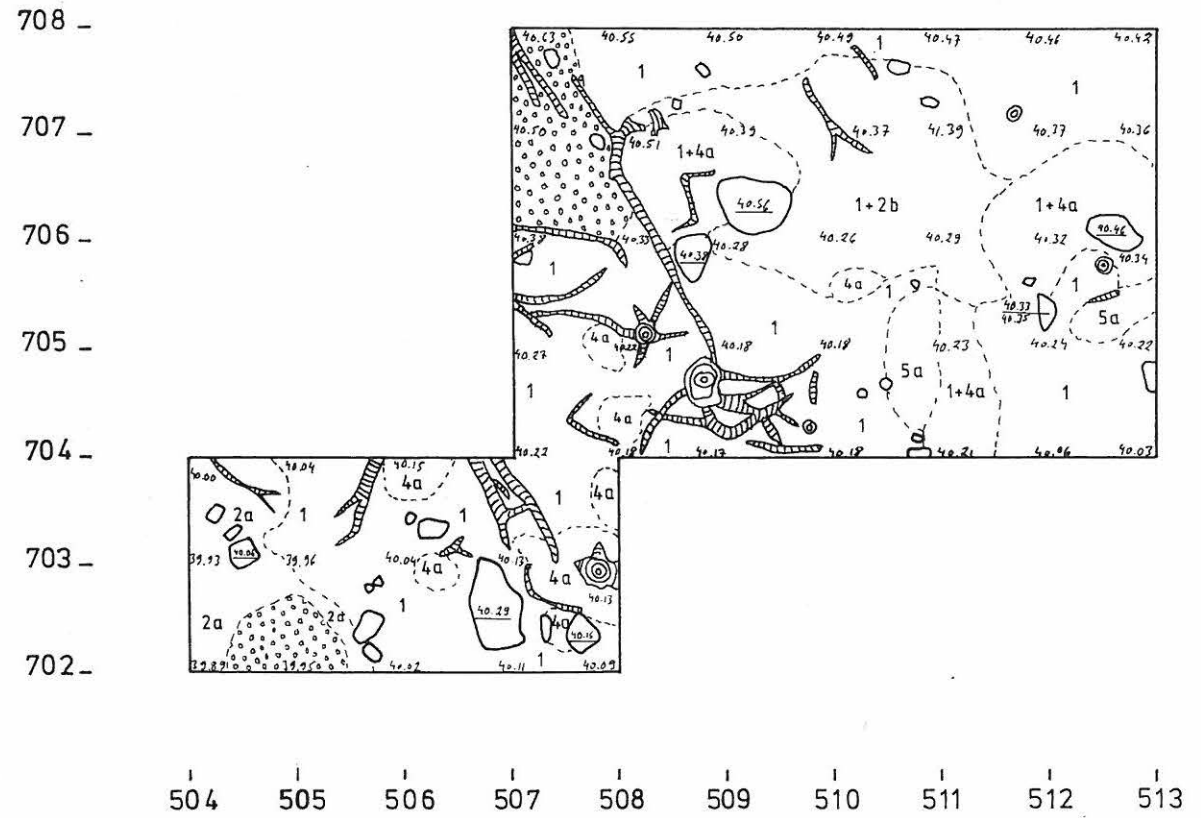
ANJALANKOSKI ANKKAPURHA E.-L. Schulz 2000

alue 1
tasokartta taso 1
mk 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjainen

- 1 multa
- 2a ruskea hiekka
- 2b ruskea hieta
- 4a punainen hiekka
- 5a keltainen hiekka
- juuri
- kanto
- kivi
- sora

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

E.-L. Schulz 2000

alue 1

tasokartta taso 2

mk 1:50

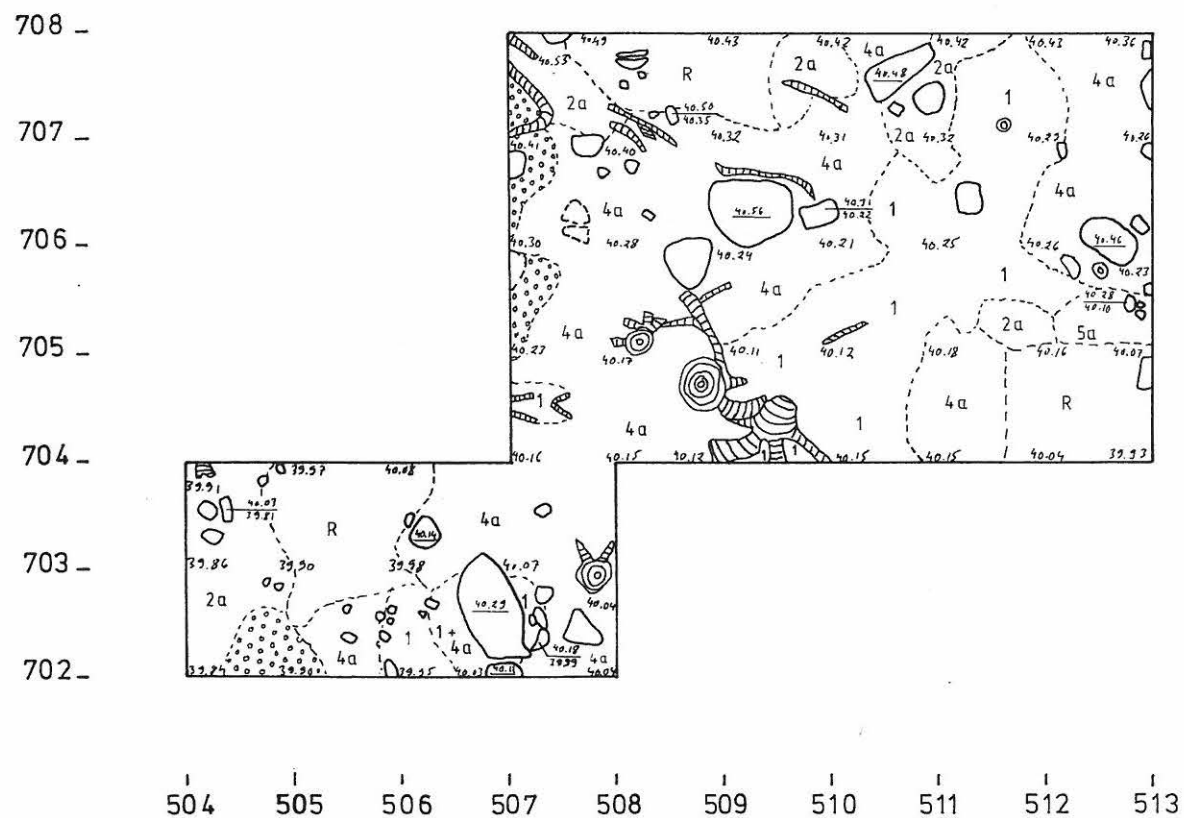
korkeudet metreinä mpy

piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

1	multa
2a	ruskea hiekka
4a	punainen hiekka
5a	keltainen hiekka
	juuri
	kanto
	kivi
	rapakivi
	sora
R	resentti häiriö

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

E.-L. Schulz 2000

alue 1

tasokartta taso 3

mk 1:50

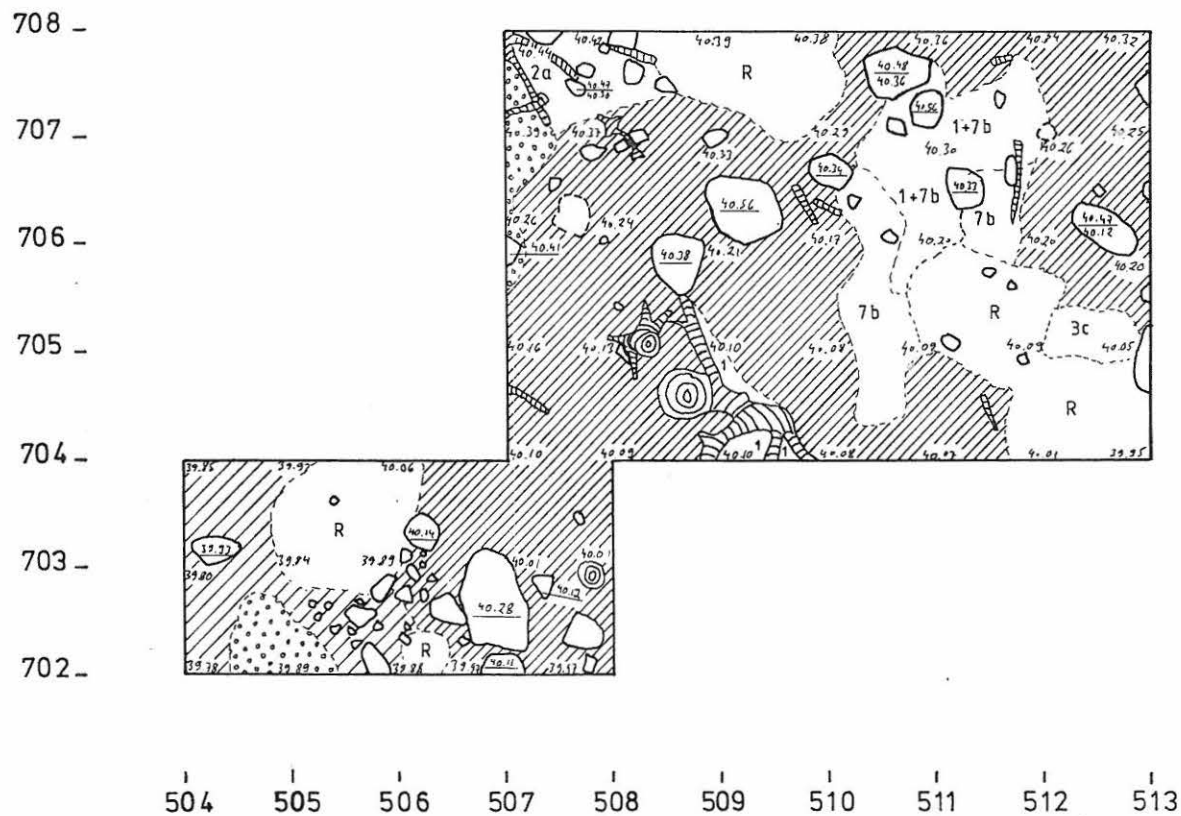
korkeudet metreinä mpy

piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

1	multa
2a	ruskea hiekka
3a	vaalea hiesu
7b	tumma ruskea hietta
	punainen likamaa
	tumma punainen likamaa
	juuri
	kanto
	kivi
	rapakivi
	sora
R	resentti häiriö

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

E.-L. Schulz 2000

alue 1

tasokartta taso 4

~~mk 1:50~~

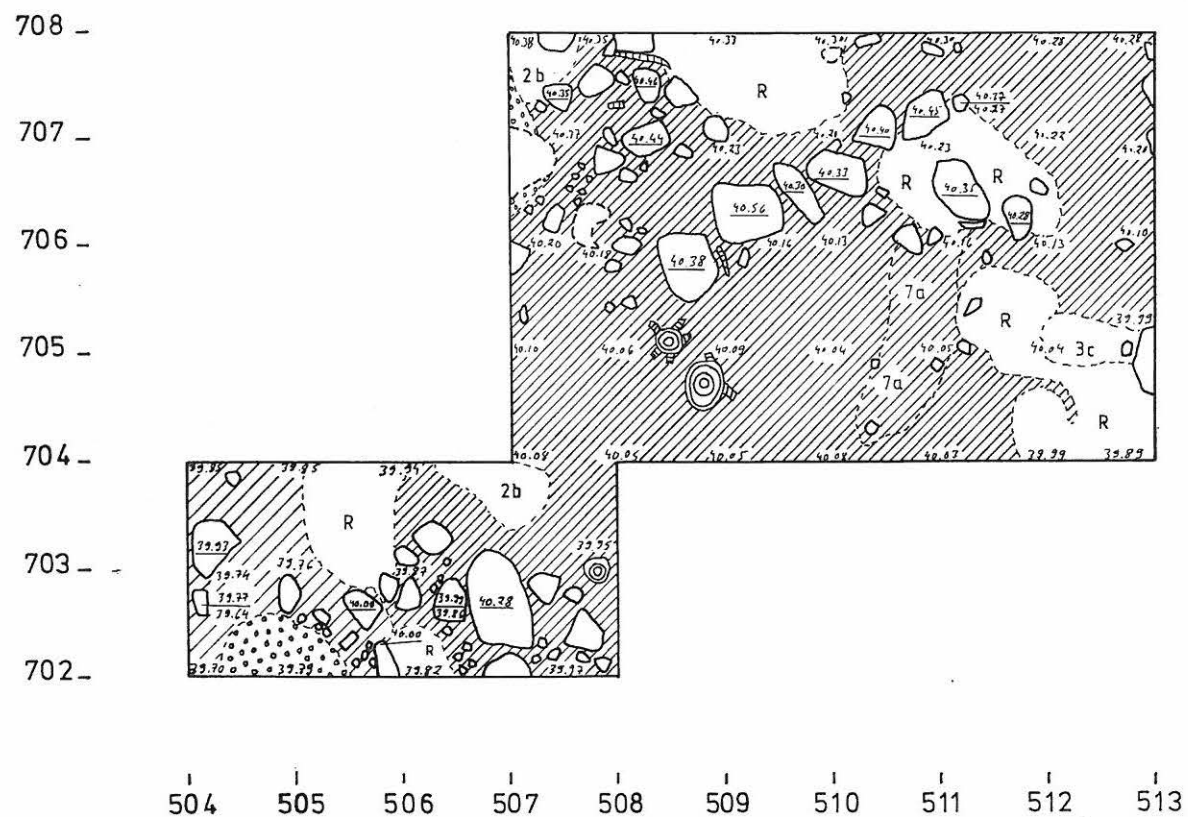
korkeudet metreinä mpy

piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

2b	ruskea hietä
3c	vaalea hiesu
7a	tumma ruskea hiekka
	punainen likamaa
	tumma punainen likamaa
	juuri
	kanto
	kivi
	rapakivi
	sora
R	resentti häiriö

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

E.-L. Schulz 2000

alue 1

tasokartta taso 5

mk 1:50

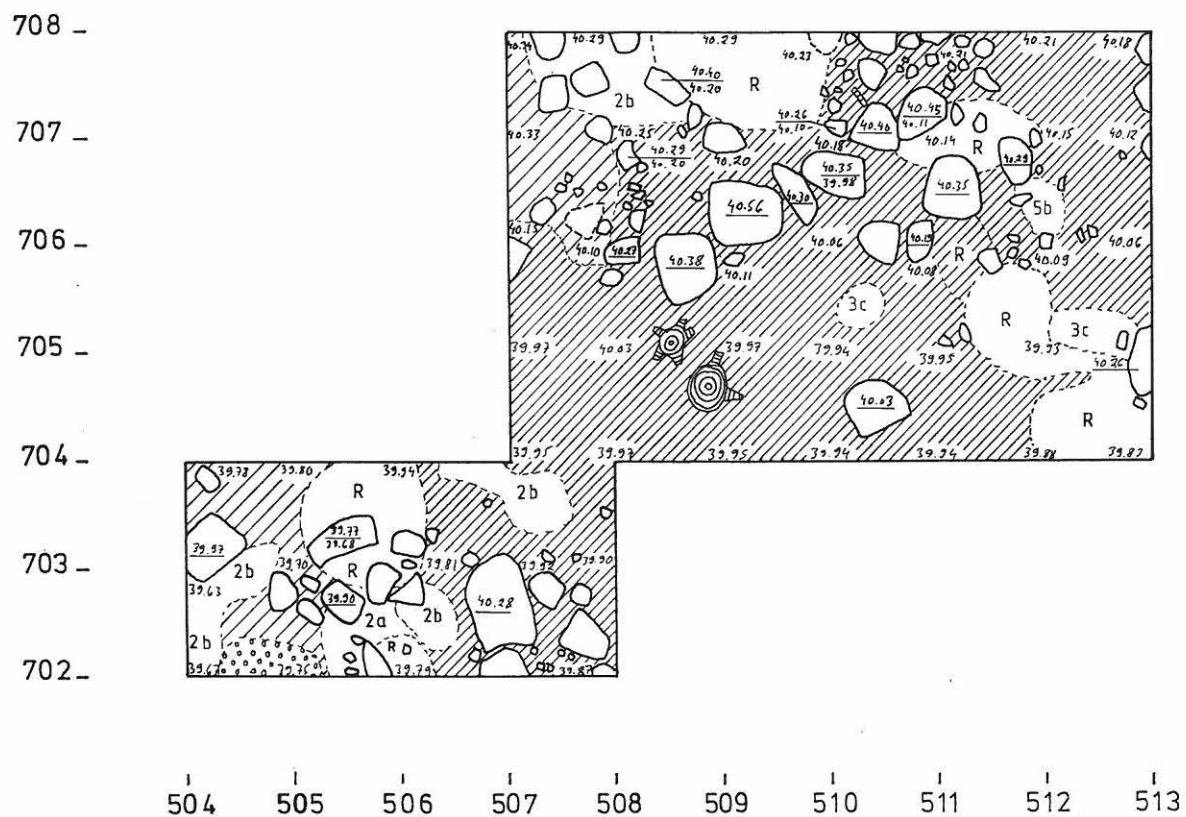
korkeudet metreinä mpy

piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

2a	ruskea hiekka
2b	ruskea hieta
3c	vaalea hiesu
5b	keltainen hieta
	punainen likamaa
	tumma punainen likamaa
	juuri
	kanto
	kivi
	rapakivi
	sora
R	resentti häiriö

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

E.-L. Schulz 2000

alue 1

tasokartta taso 6

mk 1:50

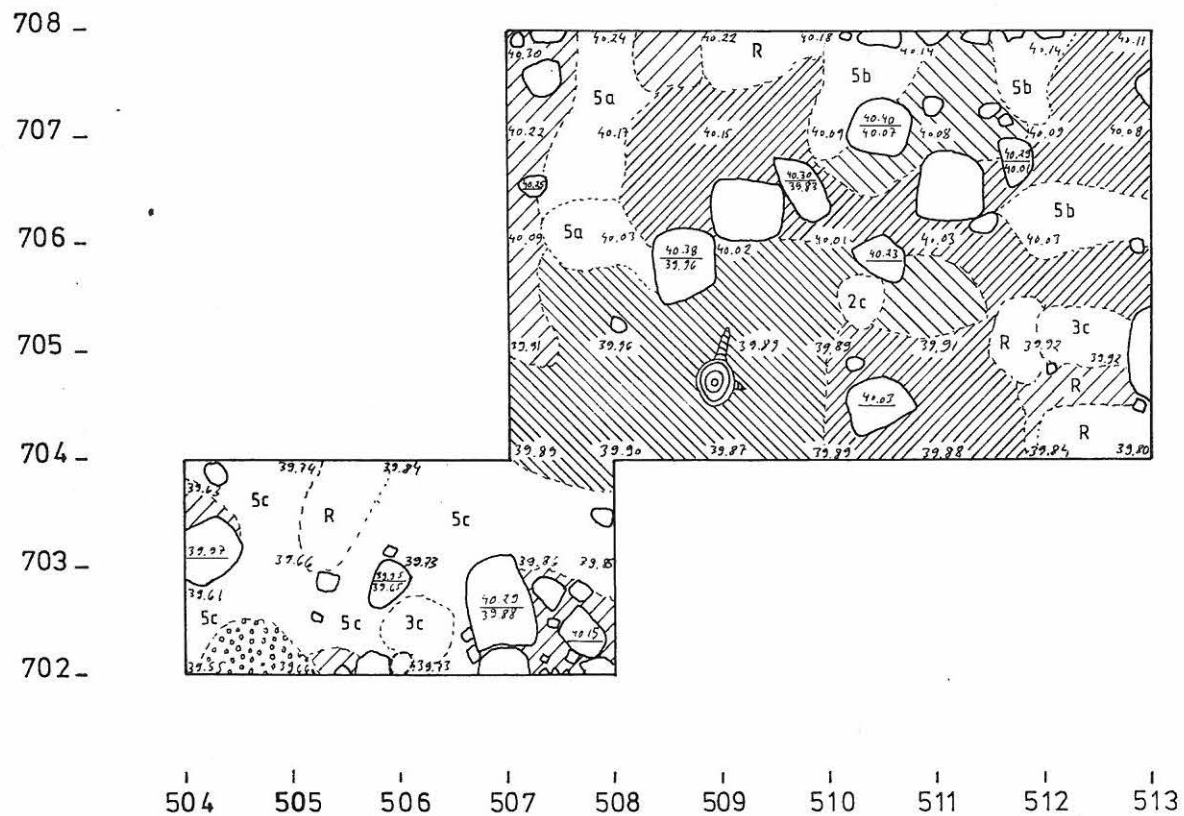
korkeudet metreinä mpy

piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

2c	ruskea hiesu
3c	vaalea hiesu
5a	keltainen hiekka
5b	keltainen hieta
5c	keltainen hiesu
	punainen likamaa
	tumma punainen likamaa
	punaruskea likamaa
	tumma punaruskea likamaa
	kanto
	kivi
	rapakivi
	sora
R	resentti häiriö

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA E.-L. Schulz 2000

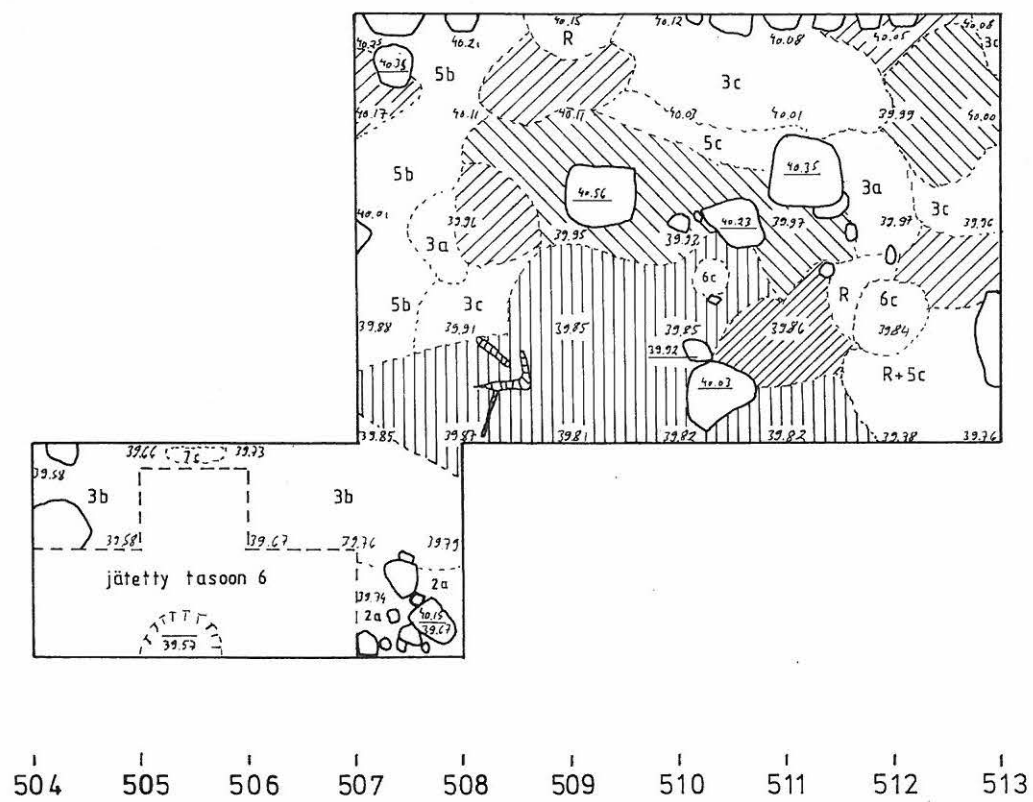
alue 1
tasokartta taso 7
m.k. 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

- 2a ruskea hiekka
- 3a vaalea hiekka
- 3b vaalea hieta
- 3c vaalea hiesu
- 5b keltainen hieta
- 5c keltainen hiesu
- 6c valkoinen hiesu
- 7c tumma ruskea hiesu
- punainen likamaa
- tumma punainen likamaa
- punaruskea likamaa
- tumma ruskea likamaa
- juuri
- O kivi
- R resentti häiriö
- kaivettu kuopalle

708 -
707 -
706 -
705 -
704 -
703 -
702 -

504 505 506 507 508 509 510 511 512 513

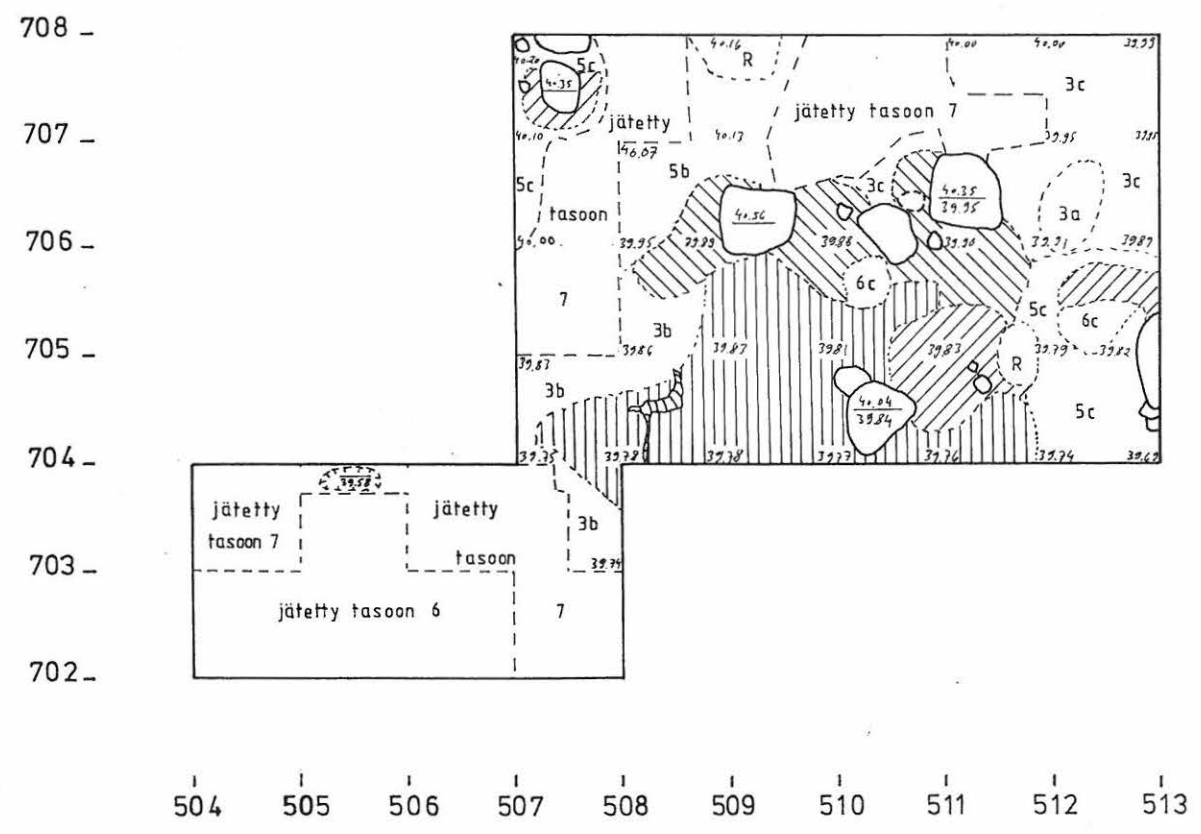
ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

E.-L. Schulz 2000

alue 1
tasokartta taso 8
mk 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

- 3a vaalea hiekka
- 3b vaalea hietä
- 3c vaalea hiesu
- 5b keltainen hietä
- 5c keltainen hiesu
- 6c valkoinen hiesu
- punainen likamaa
- punaruskea likamaa
- tumma ruskea likamaa
- juuri
- kivi
- ◉ rapakivi
- R resentti häiriö
- ⋈ kaivettu kuopalle

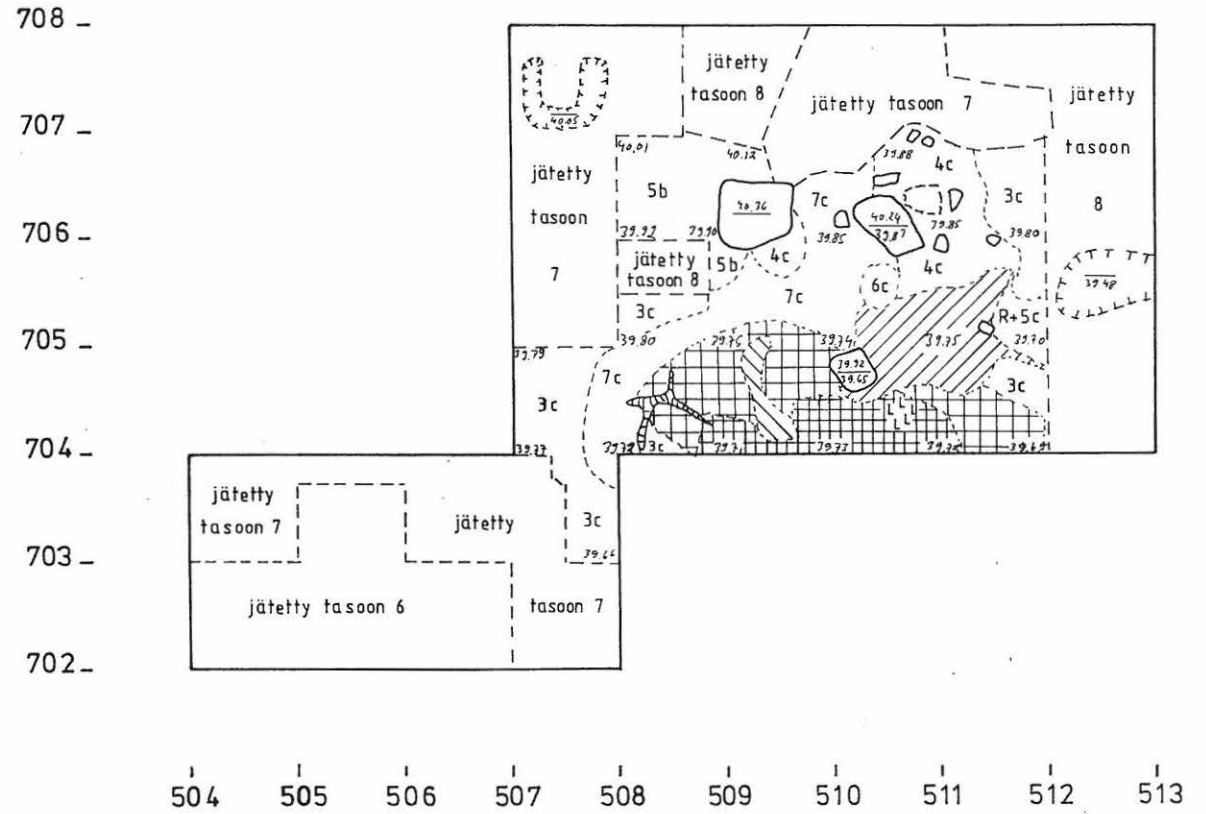
ANJALANKOSKI ANKKAPURHA E.-L. Schulz 2000

alue 1
tasokartta taso 9
mk 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

- 3c vaalea hiesu
- 4c punainen hiesu
- 5b keltainen hieta
- 5c keltainen hiesu
- 6c valkoinen hiesu
- 7c tumma ruskea hiesu
- punainen likamaa
- punaruskea likamaa
- ruskeanharmaa likamaa
- tumma ruskeanharmaa likamaa
- L palanutta luumurskaa
- juuri
- kivi
- rapakivi
- R resentti häiriö
- kaivettu kuopalle

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

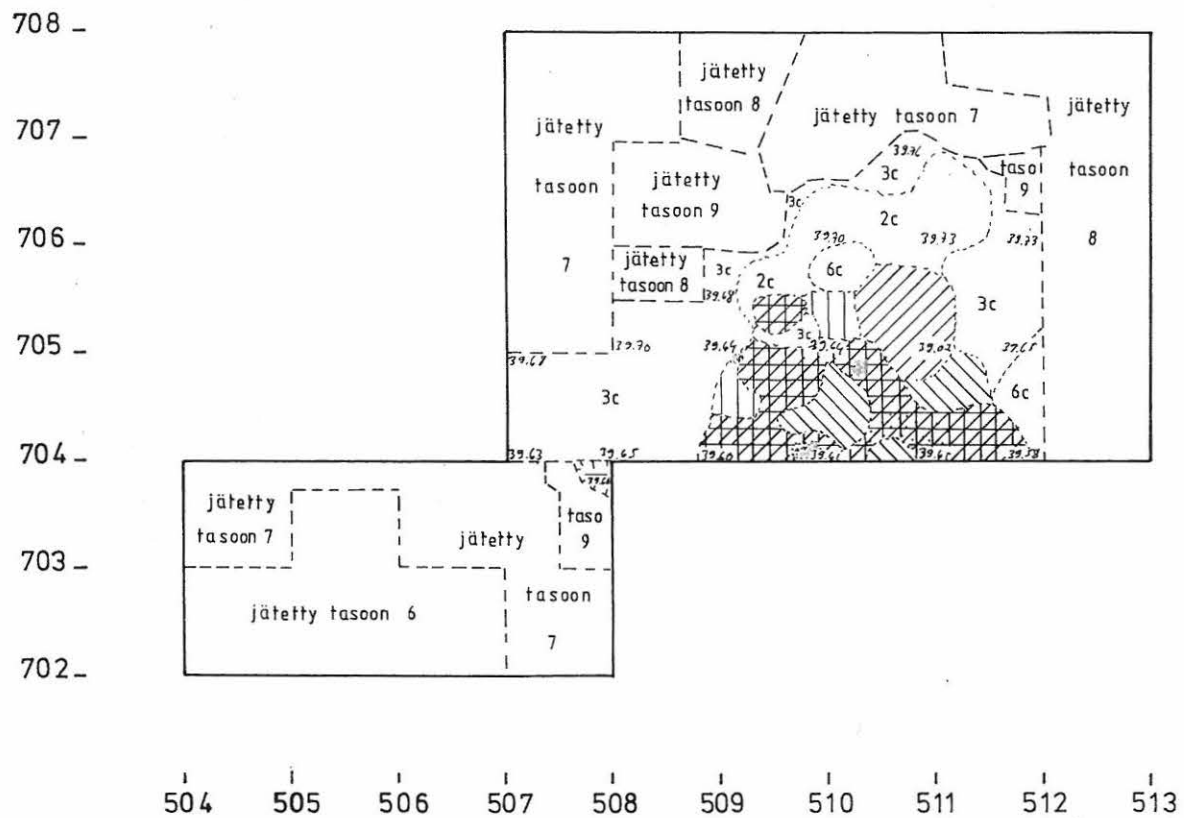
E.-L. Schulz 2000

alue 1
 tasokartta taso 10
 mk 1:50
 korkeudet metreinä mpy
 piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

- 2c ruskea hiesu
- 3c vaalea hiesu
- 6c valkoinen hiesu
- punainen likamaa
- ruskea likamaa
- punaruskea likamaa
- harmaa likamaa
- nokea
- paljon nokea
- kaivettu kuopalle

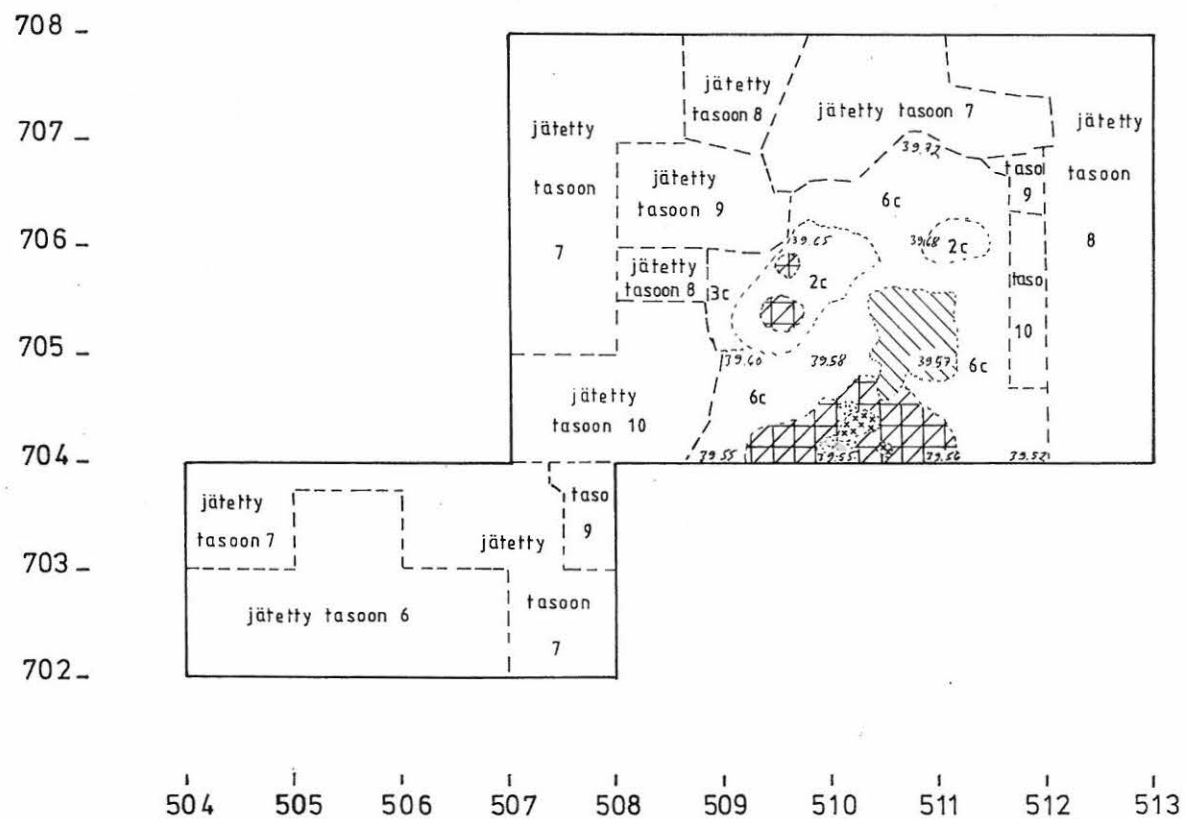
ANJALANKOSKI ANKKAPURHA

E.-L. Schulz 2000

alue 1
tasokartta taso 11
mk 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

2c	ruskea hiesu
3c	vaalea hiesu
6c	valkoinen hiesu
	punaruskea likamaa
	vaalea harmaa likamaa
	nokea
	punamulta

neulapohjoinen

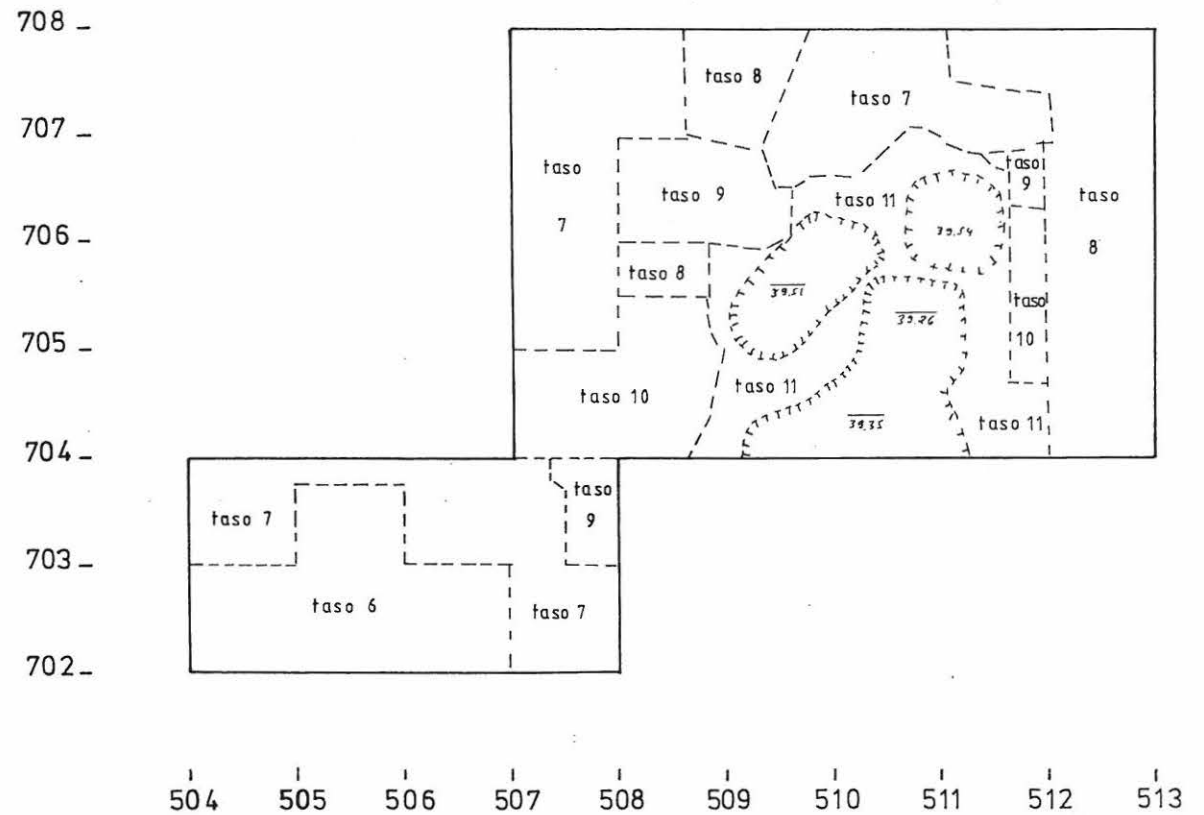

ANJALANKOSKI ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

alue 1
tasokartta taso 12
mk 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

 kaivettu kuopalle

neulapohjoinen

ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

profiilikartta

pohjoisprofiili 704 / 504-508

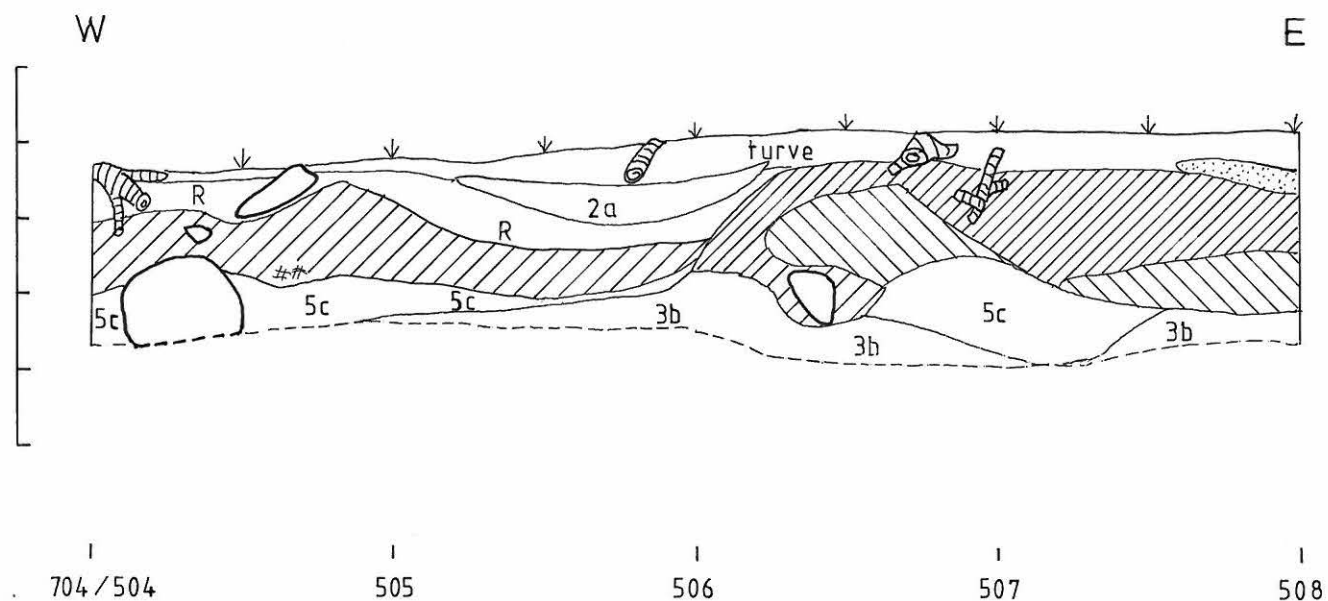
mk 1:25

korkeudet metreinä mpy

piirt. J. Seppä

	ruskea hiekka		hiiltä
	vaalea hietä		nokimaa
	keltainen hiesu		kivi
	punainen likamaa		juuri
	tumma punainen likamaa		resentti häiriö
	punaruskea likamaa		

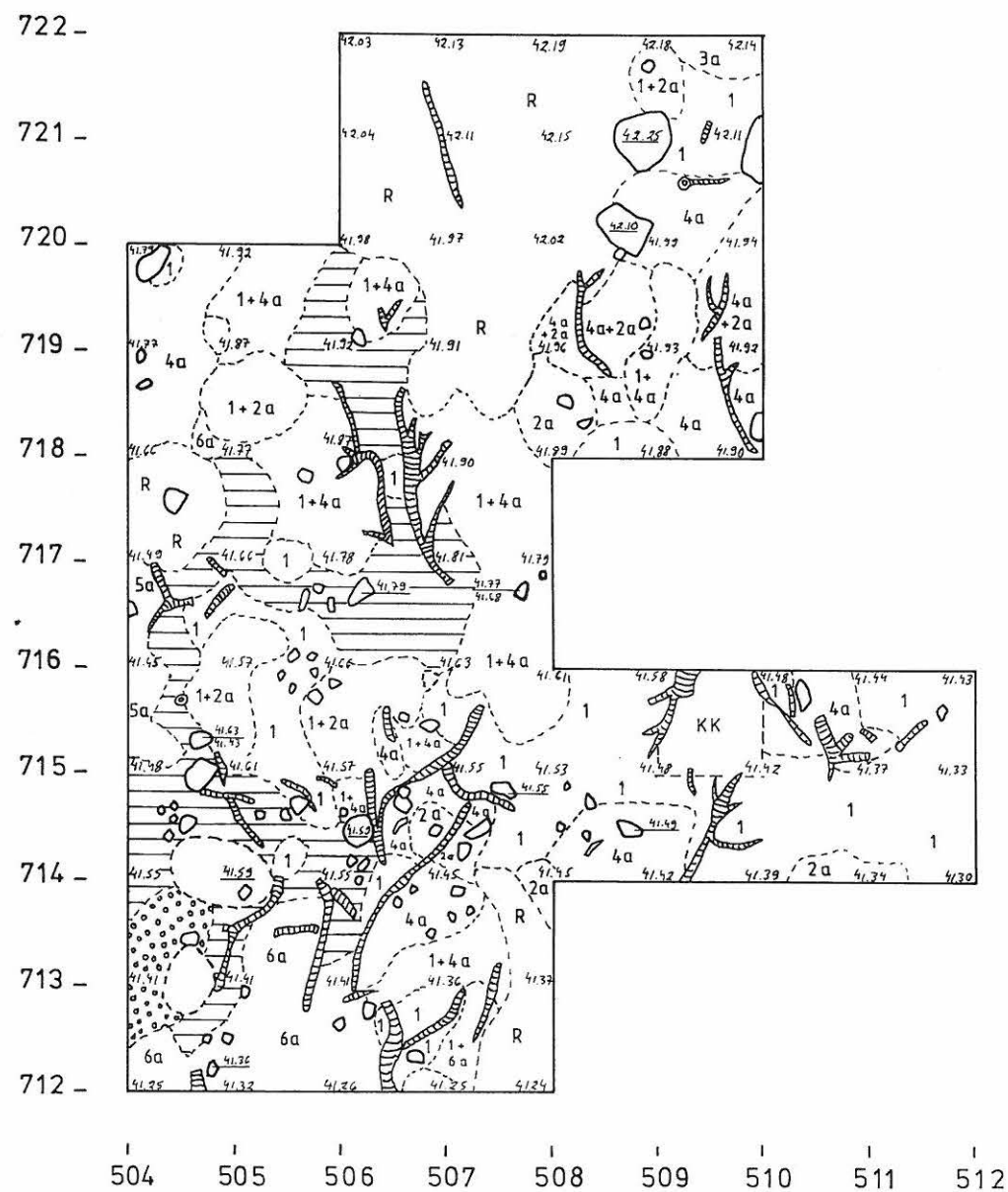
ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

alue 2
tasokartta taso 1
m.k 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

1	multa
2a	ruskea hiekka
3a	vaalea hiekka
4a	punainen hiekka
5a	keltainen hiekka
	kirkkaanpunainen likamaa
KK	v. 1999 koekuoppa
	juuri
	kanto
	kivi
	rapakivi
	sora
R	resentti häiriö

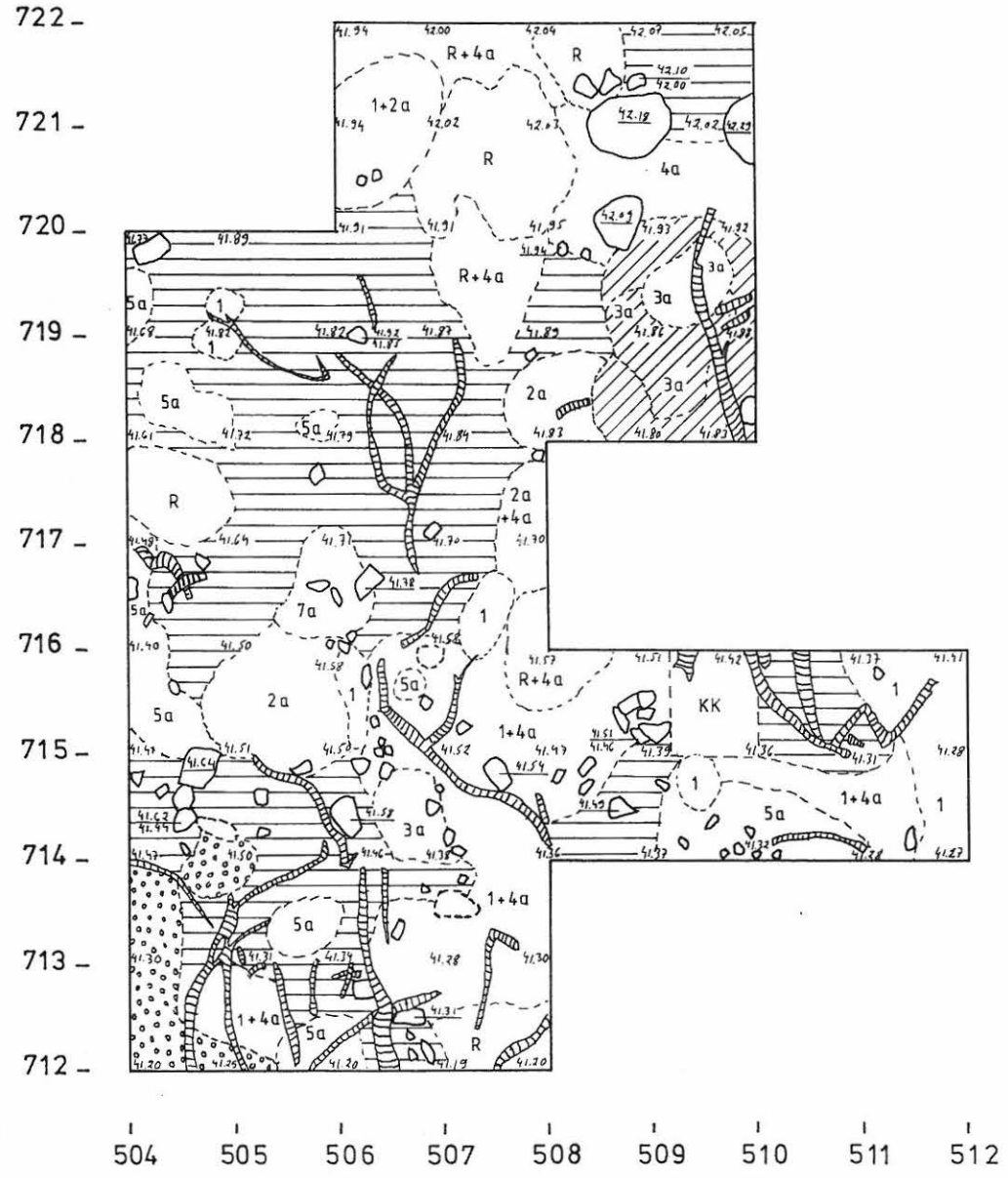

ANJALANKOSKI
 ANKKAPURHA
 E.-L. Schulz 2000

alue 2
 tasokartta taso 2
 m-k 1:50
 korkeudet metreinä mpy
 piirt. K. Glasberg

- 1 multa
- 2a ruskea hiekka
- 3a vaalea hiekka
- 4a punainen hiekka
- 5a keltainen hiekka
- 7a tumma ruskea hiekka
- punainen likamaa
- kirkkaanpunainen likamaa
- KK v. 1999 koekuoppa
- juuri
- kivi
- rapakivi
- sora
- R resentti häiriö

ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

alue 2

tasokartta taso 3

mk 1:50

korkeudet metreinä mpy

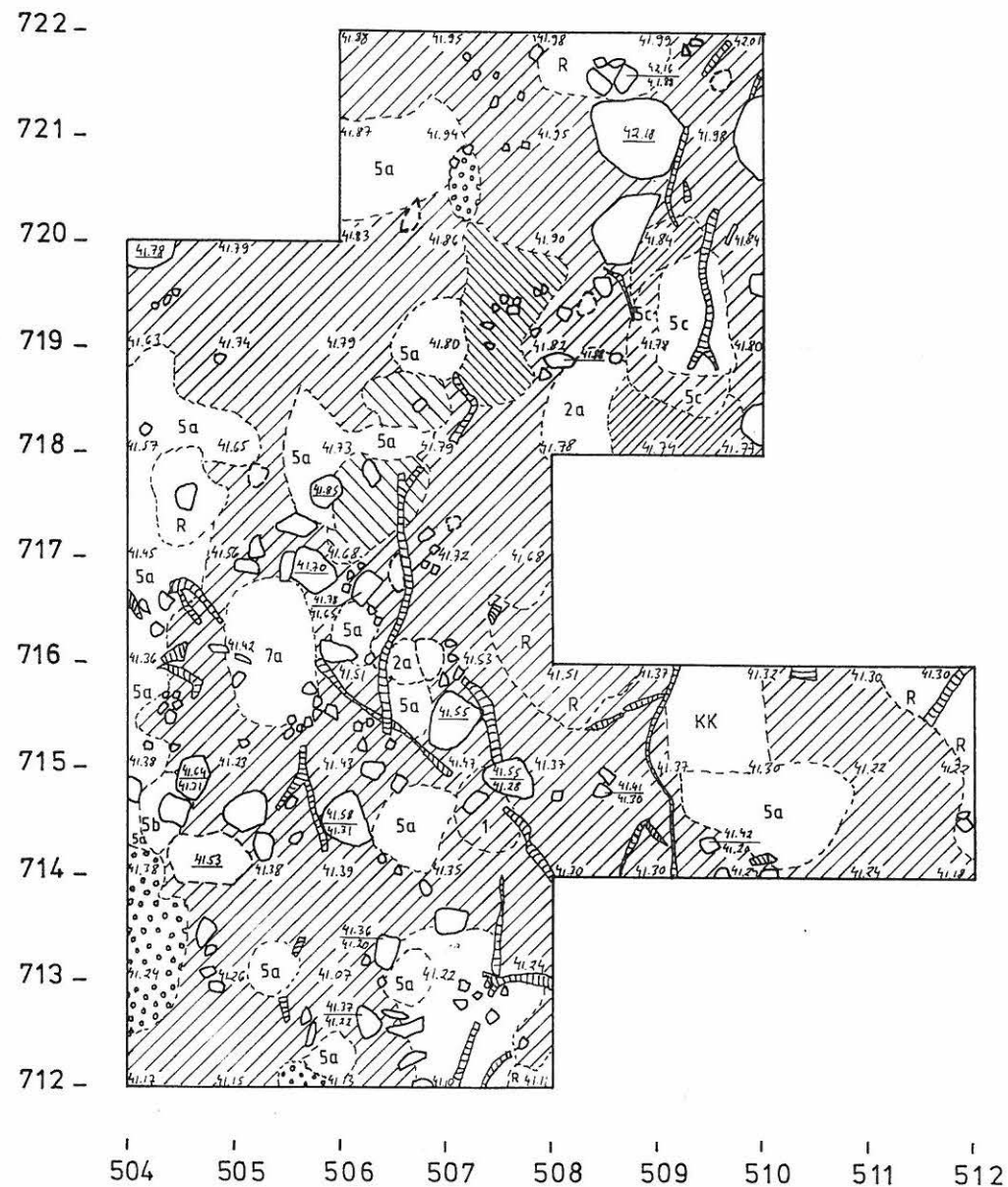
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

1	multa
2a	ruskea hiekka
3a	vaalea hiekka
5a	keltainen hiekka
5b	keltainen hieða
5c	keltainen hiesu
7a	tumma ruskea hiekka
	punainen likamaa
	tumma punainen likamaa
	punaruskea likamaa
	tumma punaruskea likamaa
KK	v. 1999 koekuoppa
	juuri

	kivi
	rapakivi
	sora
R	resentti häiriö

ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

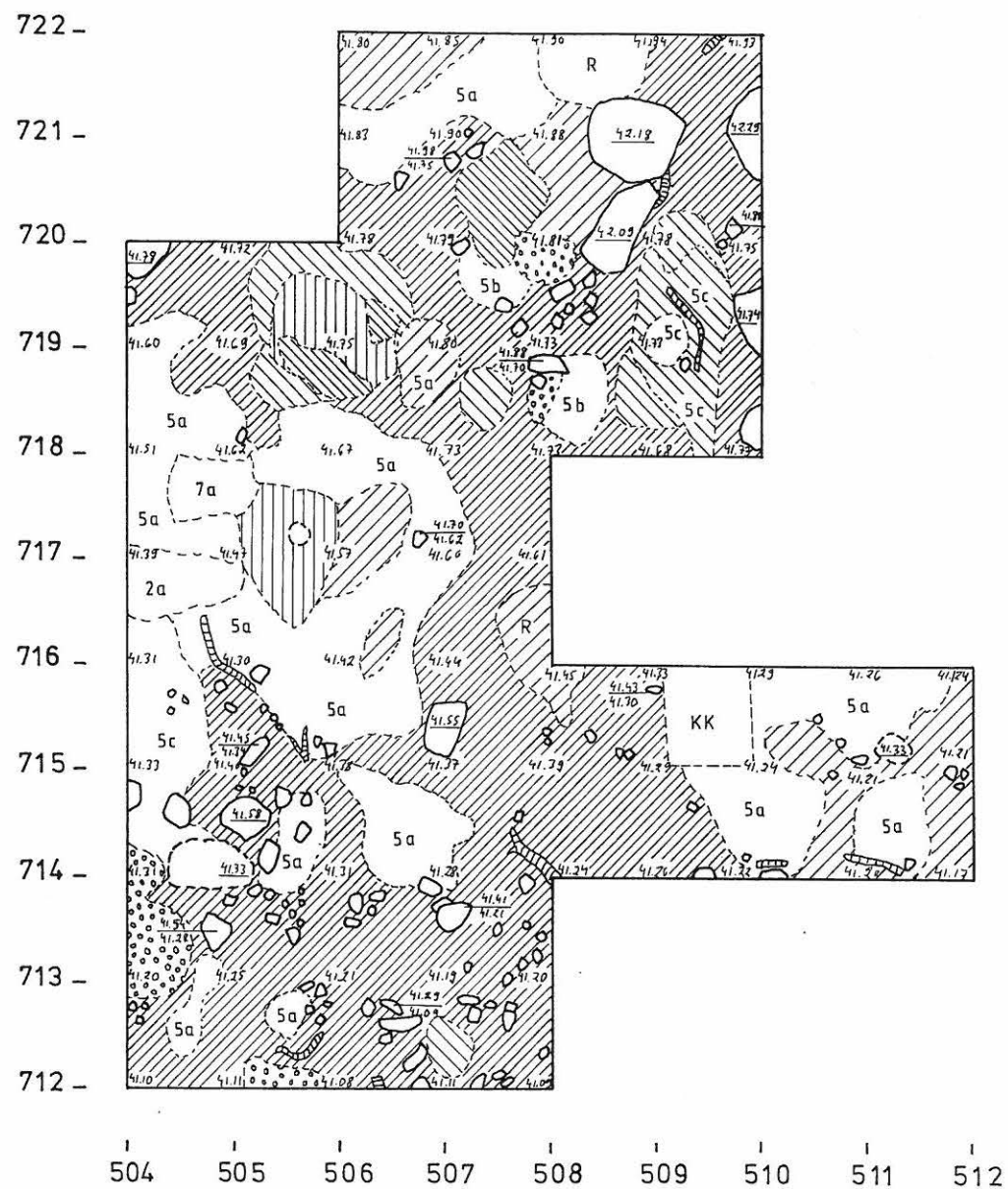
alue 2
tasokartta taso 4
m-k 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

	ruskea hiekka
	keltainen hiekka
	keltainen hietä
	keltainen hiesu
	tumma ruskea hiekka
	punainen likamaa
	tumma punainen likamaa
	punaruskea likamaa
	tumma punaruskea likamaa
	tumma ruskea likamaa
	v. 1999 koekuoppa
	juuri
	kivi

	rapakivi
	sora
	resentti häiriö

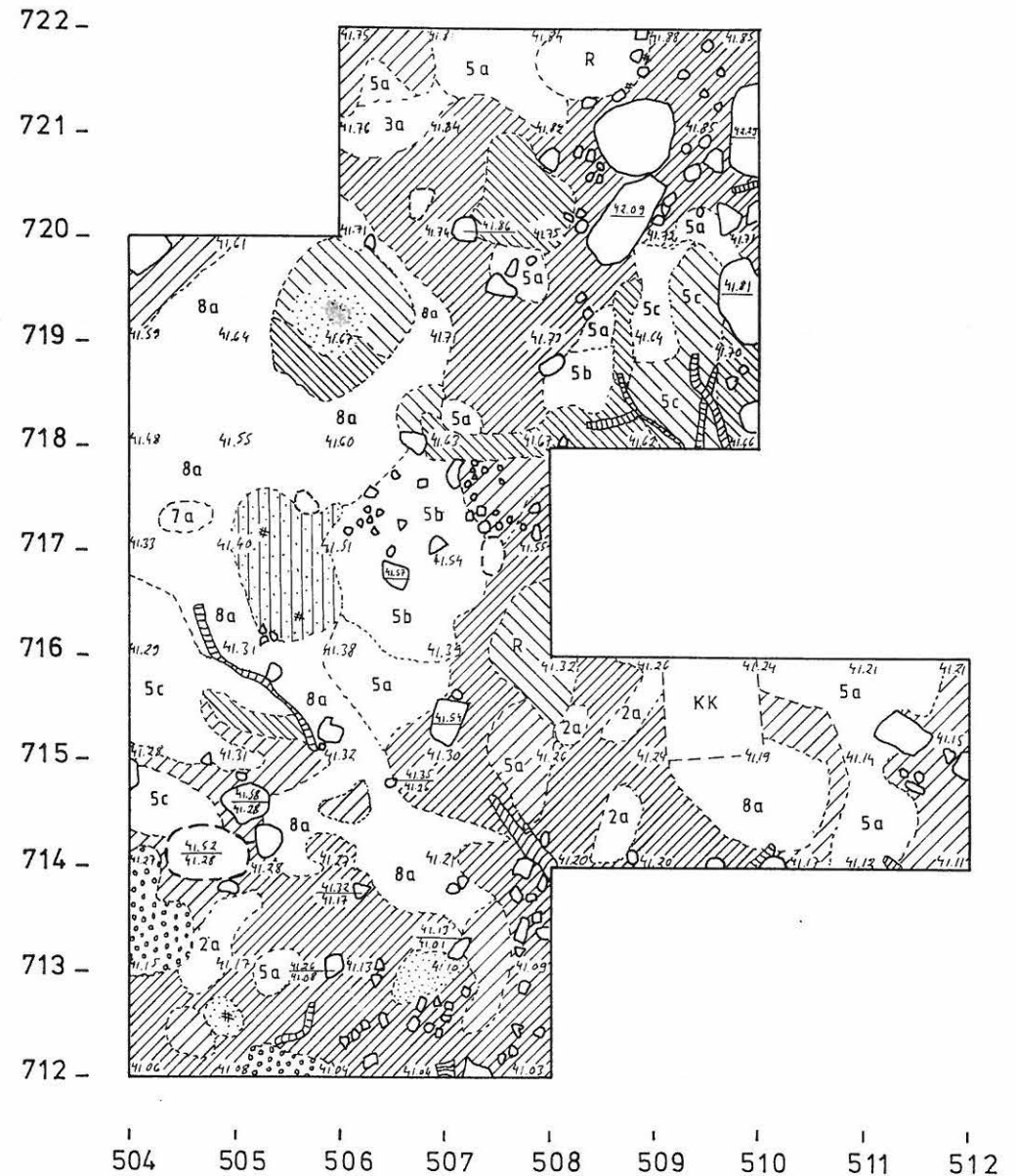
ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

alue 2
tasokartta taso 5
m-k 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

2a	ruskea hiekka		nokimaa
3a	vaalea hiekka		tumma nokimaa
5a	keltainen hiekka		hiili
5b	keltainen hieta	KK	v. 1999 koekuoppa
5c	keltainen hiesu		juuri
7c	tumma ruskea hiekka		kivi
8a	kellanuskea karkea pohjahiekka		rapakivi
	punainen likamaa		sora
	tumma punainen likamaa	R	resentti häiriö
	punaruskea likamaa		
	tumma punaruskea likamaa		
	tumma ruskea likamaa		

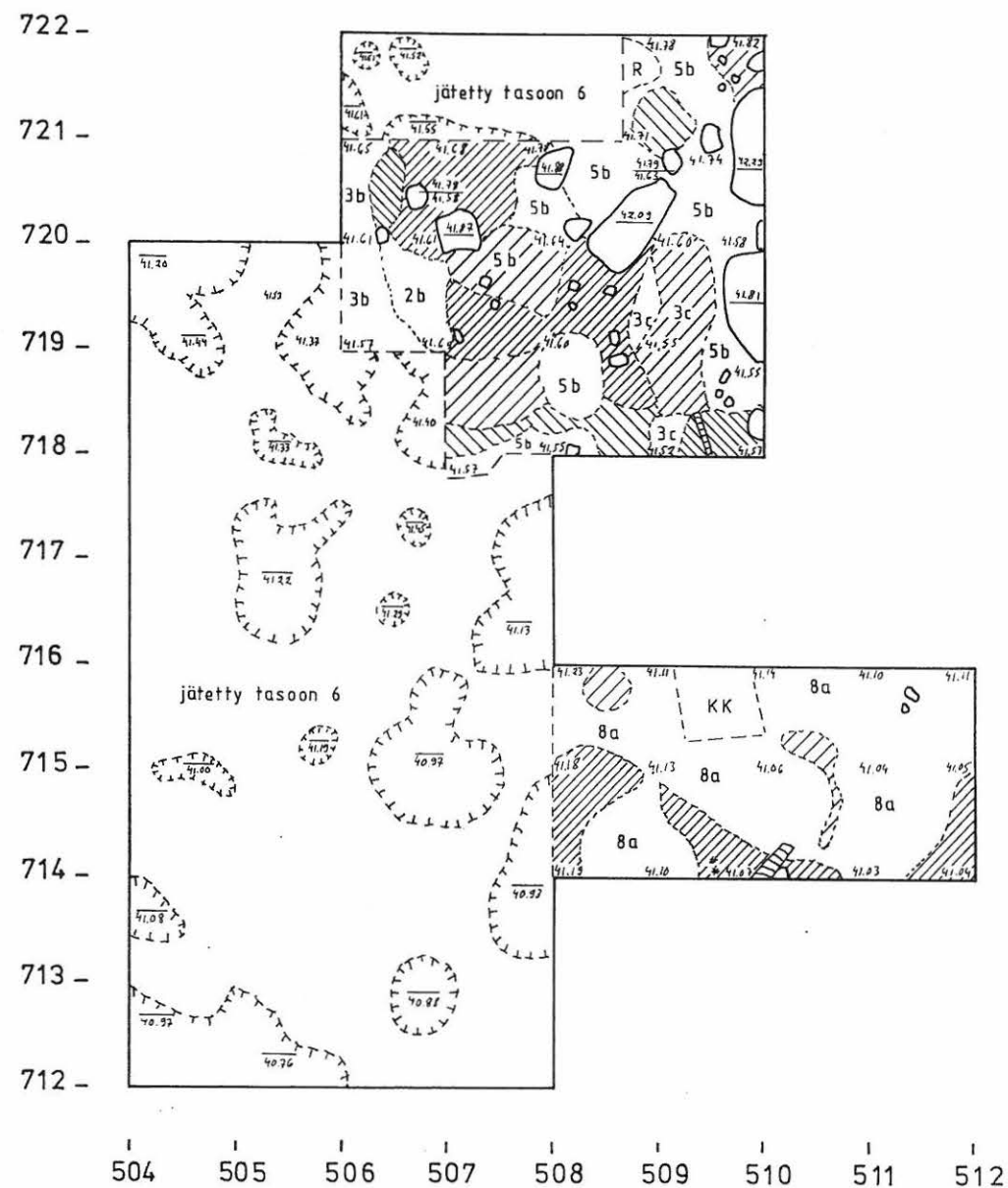
ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

alue 2
tasokartta taso 7
m.k 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

	ruskea hietä		kivi
	vaalea hietä		resentti häiriö
	vaalea hiesu		kaivettu kuopalle
	keltainen hietä		
	kellanuskea karkea pohjahiekka		
	punainen likamaa		
	tumma punainen likamaa		
	punaruskea likamaa		
	tumma punaruskea likamaa		
	hiili		
	kaekuoppa		
	juuri		

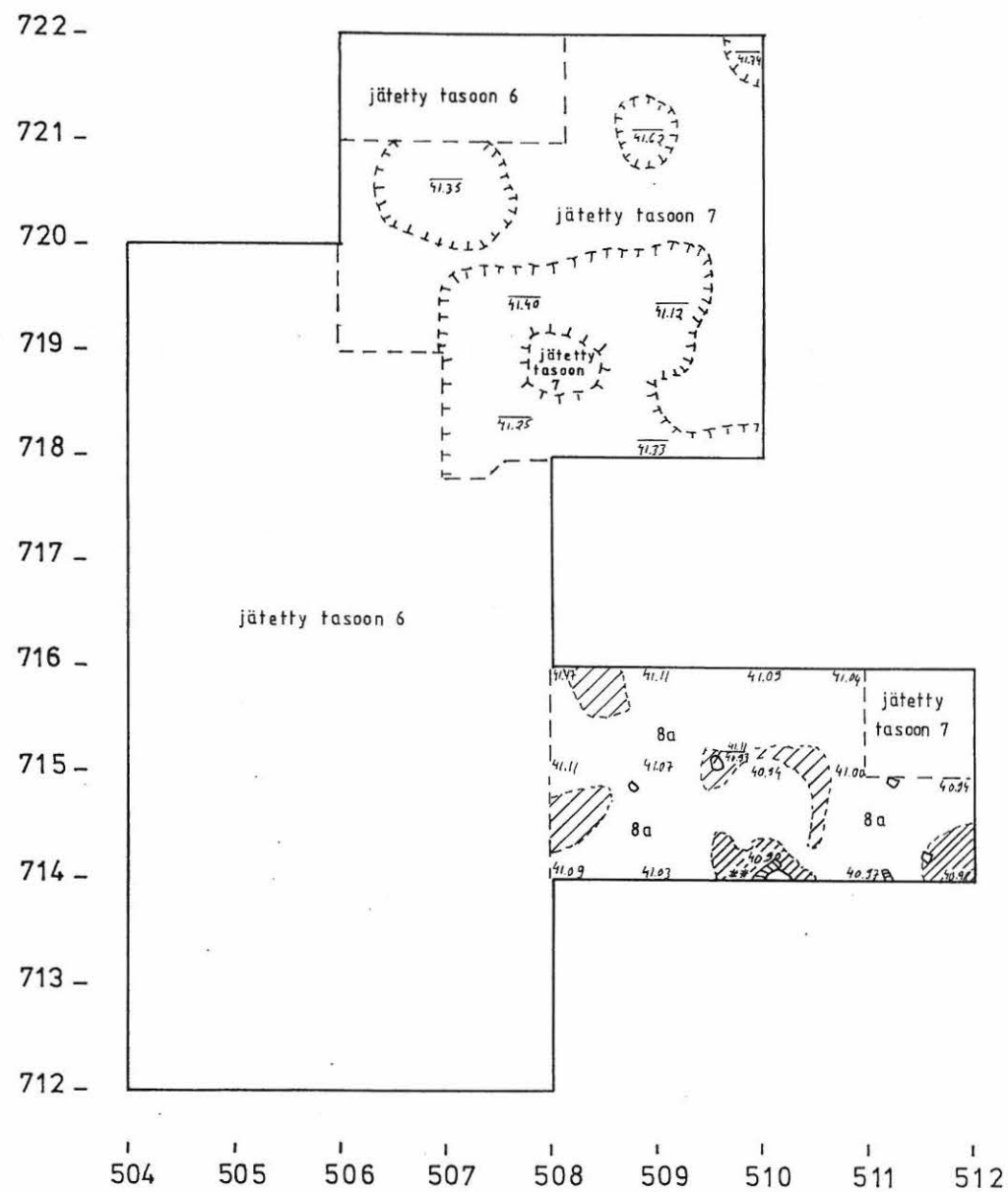
ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

alue 2
tasokartta taso 8
m-k 1:50
0 1m
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

	kellanuskea karkea pohjahiekka
	punainen likamaa
	tumma punainen likamaa
	hiili
	juuri
	kivi
	kaivettu kuopalle

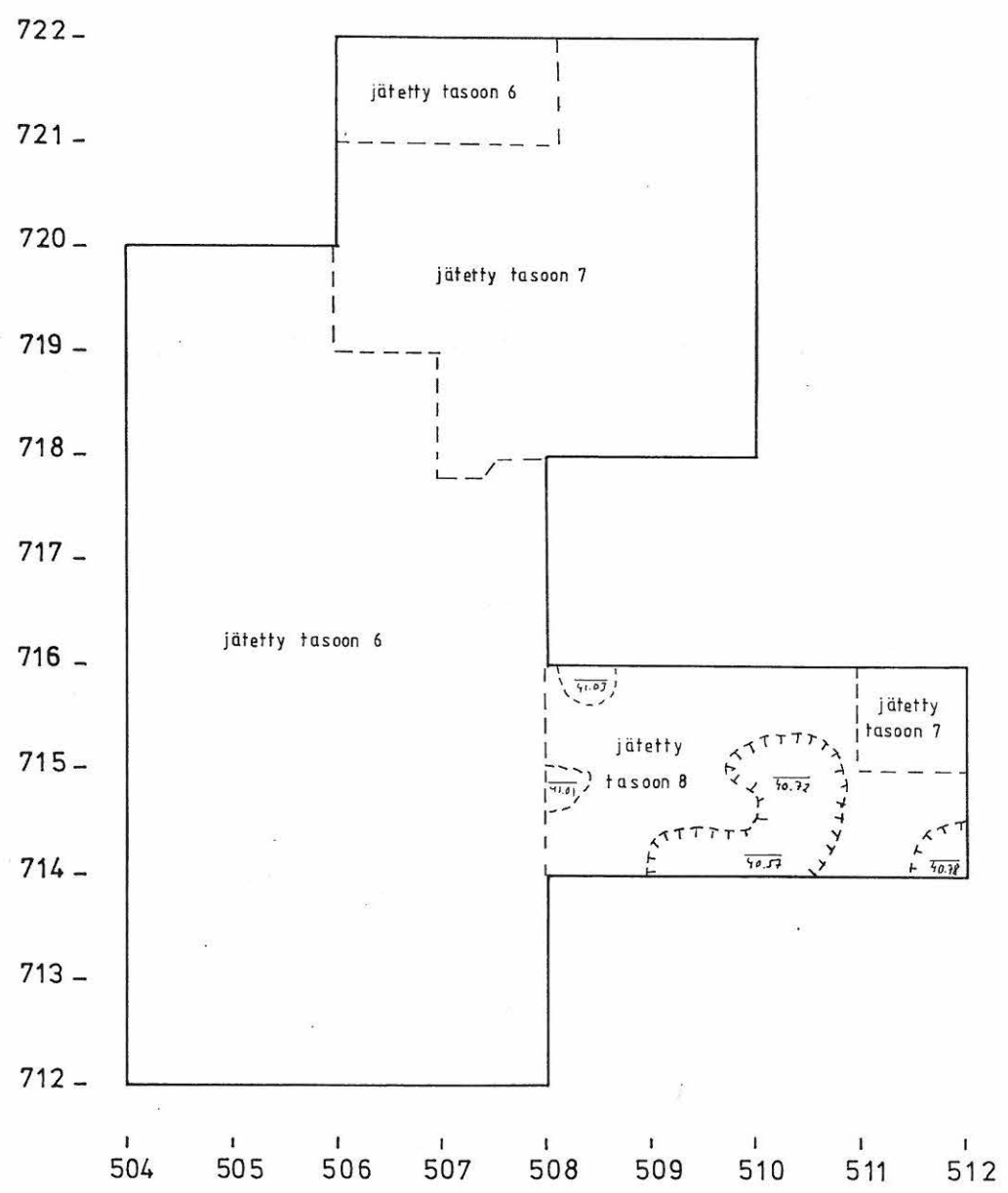

ANJALANKOSKI
ANKKAPURHA
E.-L. Schulz 2000

alue 2
tasokartta taso 9
m.k 1:50
korkeudet metreinä mpy
piirt. K. Glasberg

neulapohjoinen

 kaivettu kuopalle

ALUE 1

1. POHJOISPROFILI 704/504-508
JA RUUDUT 702-703/504-507
POHJASSA.

118194

2. POHJOISPROFILI 704/504-506.

118193

3. POHJOISPROFILI 704/506-508.

118192

4. TIKKUVA.

118202

5. KANTOJA JA NUORAKIITA RUUDUISSA
709-707 / 507-509 10:50, 10:55
TASO 2.

118203

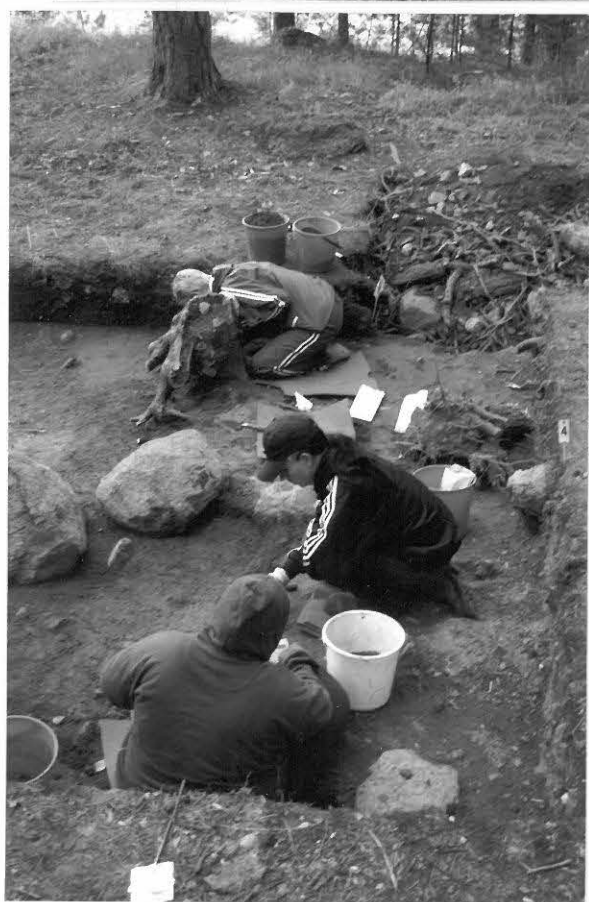
6. TIKKUVA ALUETTA I KAIVETTAAN
TASOON 3.

118204

7. TIKKVA.

118232

8. TIKKVA.

118233

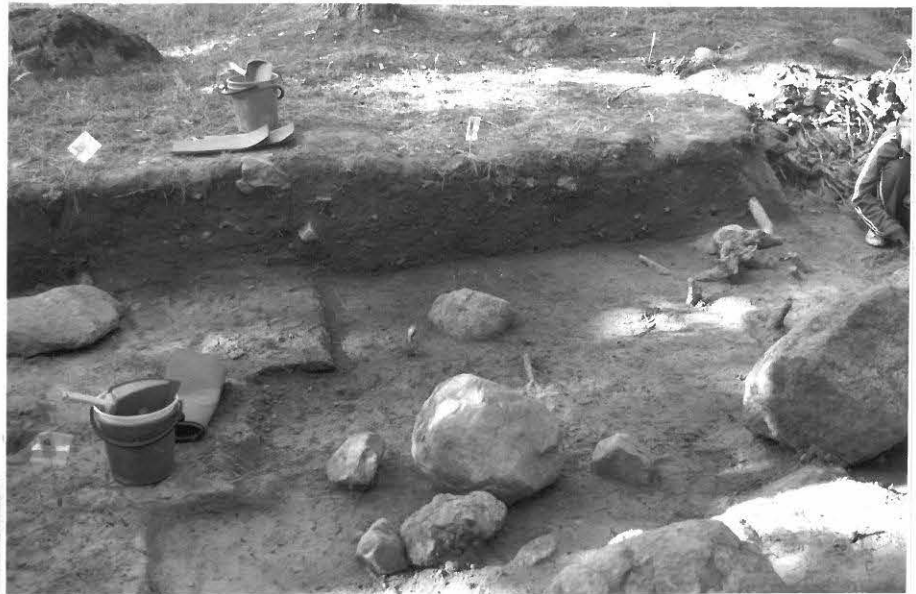
9. TIKKVA.

118236

118234

10. Trököva.

118239

11. Ruudut 704-706 / 507-510 Pohjoisesta,
Taso 9.

118240

12. Ruudut 704-705 / 507-501 Tässä 9. Ruudun
704-705 / 512 kaivetaan vielä. Linnesta

13. RUUDUT 704-705/508-511 LÄNNESTÄ,
TASO 10.

118244

14. RUUDUT 704-705/509-511 LÄNNESTÄ,
TASO 11.

118248

15. RUUDUT 704-705/507-512 IDÄSTÄ,
TASO 9.

118248

16. RUUTUJA 706/509-511
KAIVETAAN TASOON 10,
IDÄSTÄ.

118245

17. RUUTUJ 704-706/509-512
LÄNSIKIVOTTEESTA, Taso 9.

118242

18. RUUTUJA 706/509-511
KAIVETAAN TASOON 10,
LÄNSIKIVOTTEESTA.

118246

19. RUUDUN 704-706/509-511
LÄNSIK. TEESTÄ, Taso 10.

118247

20. RUUDUN 706/509-511 JA
704/511 KAIVETTAA TASEON
11.

118249

21. OSAAN ALVEESTA 1 KAIVETTIIN
VIELÄ TASEON 12, KUN TÄYTTÄ-
MINEN JO ALITETTIIN ! ! ! !

118251

11852

22. LEPO-TUUKO.

11853

23. TÄRTTÄNISTÄ.

ALUE 2

24. RUUTUJA 712-719 / 504-507
KAIVETAAN TASON 0, ETELÄSTÄ.

118181

25. RUUDUT 712-719 / 504-507
ETELÄSTÄ, Taso 1.

118183

26. TÄIKYVA, ALUEEN 2 RUUDUJISTA
718-721 / 506-509 JA
714-715 / 508-511 PISTETÄÄN
TURVEKERROSTA.

118185

27. RUUDUT 716-721 / 505-509
ETELÄSTÄ, TASO 2.

118186

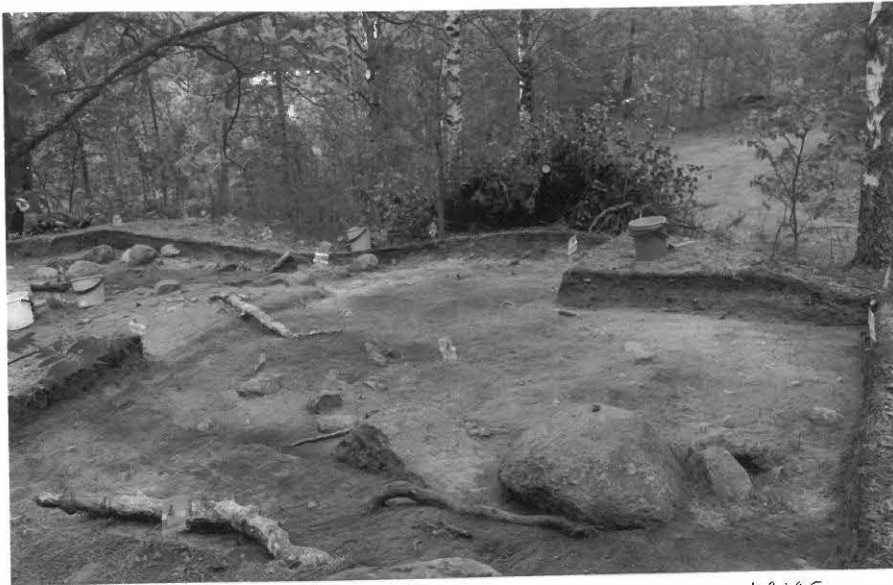
28. RUUDUT 716-721 / 504-509
ETELÄSTÄ, TASO 6.

118218

29. RUUDUT 712-721 / 504-509
KOILLISESTÄ, TASO 2

118188

118195

30. RUUGUT 712-721 / 504-507
KOILLISESTA, Taso 3.

118197

31. TYKKVA, Taso 3 KOSTUTETAAN
JA KAIVETAAN.

118199

32. RUUGUT 712-718 / 504-507
KOILLISESTA, Taso 3.

33. RUUDUT 718/508 - 721/509
POHJISESTÄ, Taso 4.

118209

34. RUUDUT 718-721/506-509
LÖYTEESTÄ, Taso 2.

118187

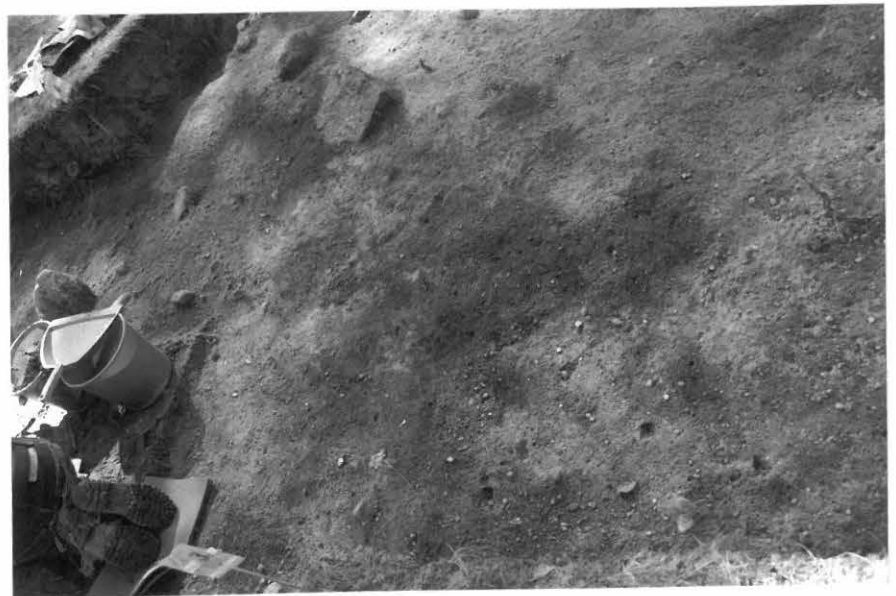
35. RUUDUT 712-721/504-509
LÄNNEESTÄ, Taso 5.

118210

36. RUUROT 718-719 / 504-509
hinnesti, Taso 6.

118212

37. Tumma liikka ruurossa
718-719 / 504-506 Luoteesta,
Taso 6.

118213

38. RUUROT 718-719 / 505-509
lännsi, Taso 6.

118221

39. PR. FILIIT 721-722/506 JA 722/506-508
KMK:57A. 118226

118196

40. RUJUT 718-721/508-509
P. HJISESTA, Taso 3.

118200

41. RUJUT 718-721/508-509
P. HJISESTA, Taso 4.

118206

42. THUKVA. RUUTUN 718-721 /
508-509 KAIVETAN TASO
S. KUV. E.-L. SCHULZ.

118207

43. RUUTU 718-721 / 508-509 PÄHJISESTÄ,
TASO 5. KUV. K. GLASBERG.

118230

44. RUUTU 718-721 / 508-509 PÄHJISESTÄ,
TASO 7. KUV. E.-L. SCHULZ.

KUV. E.-L. SCHULZ

45. THIKUVA, RUUTUJA 718-719/508-509
KAIVETAAN PÄHJÄÄN.

118237

46. ETELÄNÄPILLI 718/510-508.

118238

47. THIKUVA.

118189

48. TYKKUVA.

118217

49. RUOVI 714-716/508-511
1057i, Taso 8.

118224

50. SAMANLINNEN

118225

51. ETELÄPROFILLI 714/510-512.

118228

52. ETELÄPROFILLI 714/508-510.

118227

53. KIVÄN RÄJÖSSÄ 712/506
TASOSEN 6 ETELÄYHÄNÄSTÄ.

118228

PIRJO JUSSILA

Anjalankoski Ankkapurha 2000

Makrofossiilinäytteet; hüllyneet kasvijäänteet. Näytekoko n. 3 L

Alue 2

Näyte 1: nokiläikkä

x = 716,80; y = 505,50; krs. 6
3 vadelman (*Rubus idaeus*) siementä
1 mansikan (*Fragaria vesca*) siemen

Näyte 2: "hauta" ulkopuolinen alue

x = 718,75; y = 509,80; krs. 6
1 vadelman (*Rubus idaeus*) siemen
3 sianpuolukan (*Arctostaphylos uva-ursi*) siementä

Näyte 3: "hauta" täytemaa

x = 719,00; y = 509,00; krs. 6
1 tunnistamaton siemen

Näyte 4: "kuoppa"

x = 720,30; y = 507,80; krs. 6
3 sianpuolukan (*Arctostaphylos uva-ursi*) siemenkatkelmaa
3 mahdollisesti jonkin laukkalajin (*Allium*) tyvipaksunnosta
7 männyn (*Pinus*) neulaspohjaa
1 puolukan (*Vaccinium vitis-idaea*) kukkapohja
outoja kuonahippuja

Näyte 5: punainen maa

x = 714,35; y = 508,20; krs. 6
2 mansikan (*Fragaria vesca*) siementä
2 sianpuolukan (*Arctostaphylos uva-ursi*) siemenkatkelmaa
1 mustikan (*Vaccinium myrtillus*) siemen
13 hierakan (*Rumex longifolius*, 1 *Rumex* sp) hedelmäkatkelmia, osa kuorettonia
1 ulpukan (*Nuphar lutea*) siemen
1 lumpeen (*Nymphaea alba*) siemen

Alue 1

Näyte 6: harmaa likamaa

x = 704,20; y = 510,50; krs. 10
15 vadelman (*Rubus idaeus*) siemenkatkelmaa
1 mansikan (*Fragaria vesca*) siemenkatkelmaa
14 sianpuolukan (*Arctostaphylos uva-ursi*) siemenkatkelmaa
3 mustikan (*Vaccinium myrtillus*) siementä
5 tuomen (*Prunus padus*) siementä
4 hevонhierakan (*Rumex longifolius*) hedelmää, joista 3 kuoretonta
1 suomyrtilin (*Myrica gale*) siemen

Näyte 7:

x = 704,70; y = 510,80; krs 10
5 vadelman (*Rubus idaeus*) siementä
1 mansikan (*Fragaria vesca*) siementä
4 sianpuolukan (*Arctostaphylos uva-ursi*) siemenkatkelmaa
1 tuomen (*Prunus padus*) siementä
14 hierakan (12 *Rumex* cf. *crispus*, 2 *Rumex longifolius*) hedelmäkatkelmaa
2 hernekasvin (*Fabaceae*) siementä
2 Lehmuksen (*Tilia Cordata*) hedelmäihettä